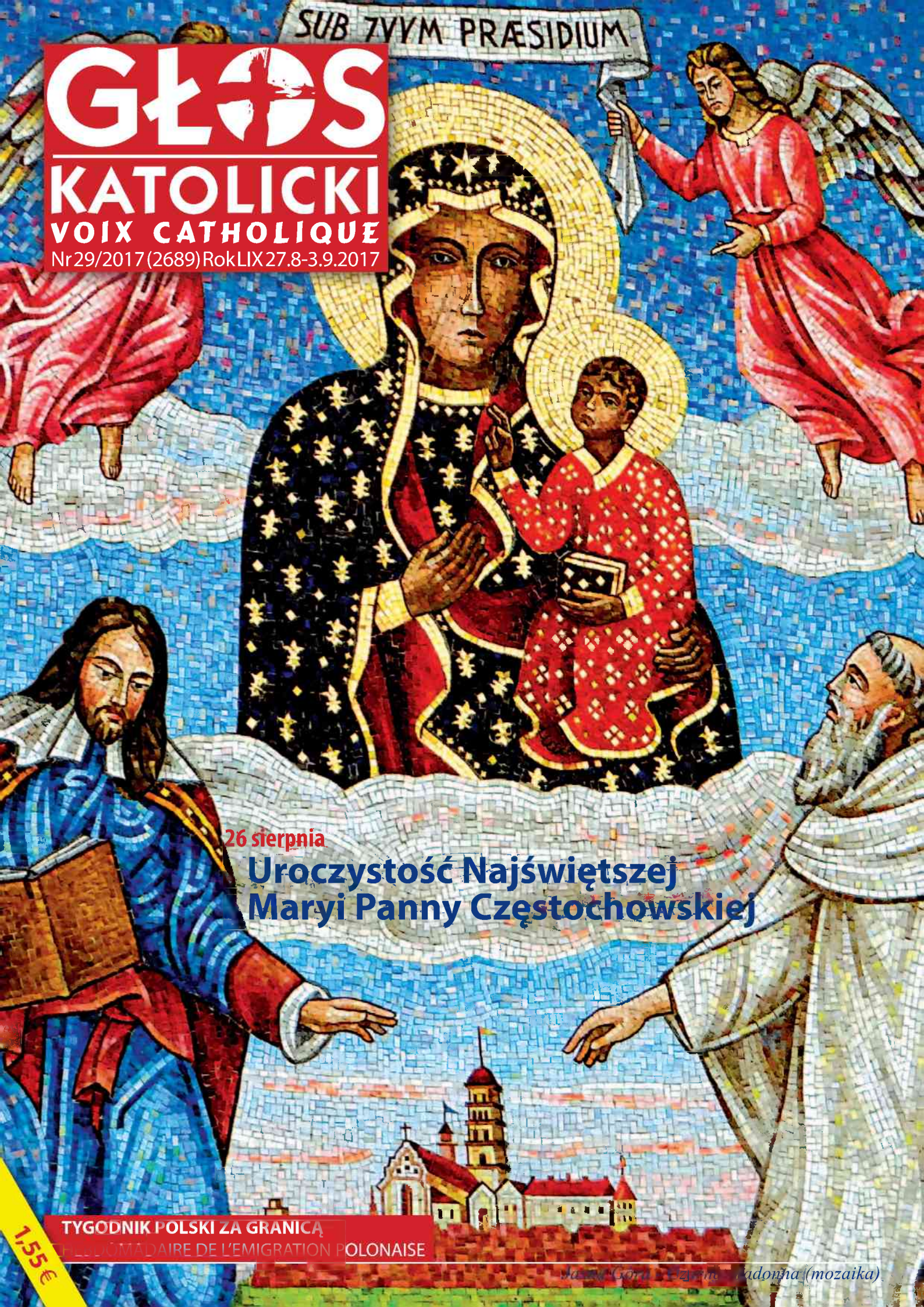

GLAS

**KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE**

Nr 29/2017 (2689) Rok LIX 27.8-3.9.2017

SUB TVVM PRÆSIDIVM

26 sierpnia

Uroczystość Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Janina Góra i Dzieje Madonny (mozaika)

Domy Polskiej Misji Katolickiej we Francji

zapraszają na wypoczynek

- ★ Niskie ceny ★ Zniżki dla dzieci ★ Dobra kuchnia polsko-francuska ★ Specjalne stawki dla grup
- ★ Domy prowadzone przez siostry zakonne ★ Wygodna lokalizacja ★ Kaplica w każdym domu

DINARD

www.mission-catholique-polonaise.net

☎ 02 99 46 71 71
 ✉ la.villa.vistule@gmail.com

WILLA „LA VISTULE”

Willa posiada 11 sypialni, 2 wanny
 od których można zobaczyć
 zjawiska naturalne i historyczne.

LOURDES

www.pmk Lourdes.blogspot.fr

☎ 05 62 94 91 82
 ✉ pmklourdes@club-internet.fr

DOM BELLEVUE

Suche wina wzniesienie w sanktuarium Matki Bożej.
 Wycieczki górskie w malownicze Pireneje.

LA FERTE s/Jouarre

www.pmkjouarre.blogspot.fr

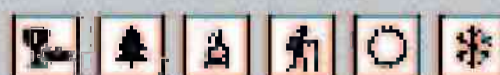

☎ 01 60 27 03 76
 ✉ pmk.laferte@free.fr

LA FERTÉ S/JOUARRE

Dom z dużym parkiem położony
 nad Marną (Blisko Eury D. snęj)
 land i atrakcje Paryża.

KORSYKA

www.maison-saint-hyacinthe.com

☎ 04 95 33 28 29
 ✉ maicourse@yahoo.fr

DOM ŚW. JACKA

Słoneczne wakacje nad Morzem Śródziemnym.
 Zwiedzanie Wyspy Piękności.

Telegram... wychowawczy

Ołysz cudze dzieci uczył – zlorzeczyli ponoc już Chinczy. Tymczasem przed pierwszym dzwonkiem szkolnym, powinno się dziś koniecznie jeszcze dorzucić... zacząć jmy od własnych latorośli i milusińskich – w każdym tego słowa znaczeniu i kontekście sytuacji, gdyż wszystkie dzieci są jakoś tam nasze i winniśmy się ich... obawiać, to znaczy troszczyć się o nie i poczuwać do odpowiedzialności za nie – we

własnym, dobrze przyjętym interesie... przyszłych, niedołączonych emerytów i sierot po zachodnioeuropejskiej cywilizacji człowieka poczciwego. Wszak wiadomo... takie będą Rzeczy polite jakich młodzież i chorowanie, jak dalekowszrocznie przestrzegał kanclerz Jan Zamycki parę wieków temu. I dotyczy to także, a może zwłaszcza nasza słodko-gorzka republiki francuskiej rewolucji, gdzie multi-kulti jest obecnie postępową nakazową, obowiązkową podstarwą dydaktyczno-wychowawczą w każdej szkole, przedszkolu i naszej zagrodzie też. A to stu je się nie lada używaniem. Przekładając to na praktykę i prozę życia, nie pozostawiamy, nie daj Boże, wychowania naszych dzieci... ulicy, internetowi, a zwłaszcza szkole, gdyż jest ono obowiązkiem gatunkowym i prawem człowieka przede wszystkim rodziców, i dziadków trochę, i domu. Przestrzeń prywatności pozostaje obecnie jednym z niewielu remediów na indoktrynację wszelkiej maści, sączoną w świadomość nadchodzących pokoleń w formie publiczno-prawnej, osaczonego nas zewsząd dekadentckiego światła wierzących inaczaj. P.O.

-JEDZIEMY DO POLSKI DO
BIATOWIEZY WSPOMODZ
NASZYCH PRZYJACIEŁ
W WALCE Z TAMTEJOSZYM
REŻIMEM, KTÓRY PLANU-
JE RZEZ NIEWINNYCH
KORNIKOS DRAKARZY...

rys. Leszek Biernacki

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Sub Tuum Praesidium – str. 5
- | 6 bln dolarów odszkodowań? – str. 6
- | Les bouffées de chaleur – str. 11
- | Pochód „postępu”, niestety trwa... – str. 12
- | Zjazd w Osny – str. 16

W drodze do wiedzy

Ucz się ucz, bo nauka to potęgi klucz

Jeśli ktoś prowadzi pamiętnik, taki, do którego wpisują się koleżanki i koledzy, bliższa i dalsza rodzina, to pewnie wśród różnych mądrych zdań i rad życiowych jest i ta: „Ucz się, ucz, bo nauka to potęgi klucz...” i tak dalej. Druga część już bywa różna, dlatego w tym miejscu zakończę. Ale zaciekało mnie skąd wzięty się te słowa. I co się okazało?

Jest to fragment wiersza, a właściwie rad, Ignacego Balińskiego, prawnika i poety, który swoim synom pisał tak:

*Chcesz być kimś w życiu, to się ucz,
Abyś nie zginął w tłumie;
Nauka – to potęgi klucz,
W tym moc, co więcej umie.
I zważ, nie popchną tego wstecz,
Ani pochłoną fale,
Kto umie choćby jedną rzecz,
Lecz umie doskonale*

I to jest święta prawda. Chociaż w szkołach nie ma wielu lekcji, na których poznaje się życiorysy sławnych, genialnych ludzi, czy żywoty świętych. A szkoda, bo można by się wiele nauczyć o tym, jak radzili sobie w życiu, jak dochodzili do swoich odkryć, prawdy i powołania życiowego, jak poznawali świat i powoli zmieniali jego losy, ludzkie dzieje.

Czy wiecie jak niezwykle było na przykład życie... Nikola Tesli, zapomnianego geniusza, albo życiorys Maksymiliana Kolbe, który urodził się w Żduńskiej Woli, był wydawcą, wynalazcą i został świętym.

Nie wiem, czy tak jak pan Robert Gwiazdowski, prawnik i ekspert ekonomiczny możecie powiedzieć: Szkoła jest super! Ja się pod tymi słowami podpisuję. Bo naprawdę lubiłam chodzić do szkoły. Szczególnie do szkoły podstawówki. Bo miałam tam fajne koleżanki i dobrych nauczycieli. A nauka? Szczerze powiem, jakoś nie pamiętam wielkiego wkuwania. No, owszem, wierszy trzeba było nauczyć się na pamięć, ale lektury chętnie czytałam, bo książki

lubiałam. No i bardzo lubiłam odrabiać zadania pisemne. W liceum było już inaczej. Wiadomo, ta szkoła kończyła się maturą – a to już była poważna sprawa.

Dlaczego tyle o szkole? Bo za chwilę wrzesień. Kończą się wakacje... Niestety! To prawda, ale teraz będzie dobry, wypoczęty czas na naukę, czas waszego... geniuszu. Dla każdego. Nie tylko dla dziewięciolatków, którzy niedługo skończą podstawówkę i pójdą dalej drogą do wiedzy. A potem ich drogi się rozejdą, może kiedyś wyrosną spośród nich, spośród Was, profesorowie, naukowcy, odkrywcy, a może i święci?

Pozdrawia Was Gabi, która wciąż chce się uczyć!
za: „Mały Gość”

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

KUPON PRENUMERATY

KUPON PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

XXI Niedziela zwykła Rok A

PIERWSZE CZYTANIE

Iz 22, 19-23

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

Tak mówi Pan do Szebny, zarządcy patacu: «Gdy strącę cię z twego urzędu i przepędzę cię z twojej posady, tego dnia powołam sługę mego, Eliakima, syna Chilkiasza. Oblokę go w twoją tunikę, przepaszę go twoim pasem, twoją władzę oddam w jego ręce; on będzie ojcem dla mieszkańców Jeruzalem oraz dla domu Judy. Położę klucz domu Dawidowego na jego ramieniu; gdy on otworzy, nikt nie zamknie, gdy on zamknie, nikt nie otworzy. Wbiję go jak kotek na miejscu pewnym; i stanie się on tronem chwaty dla domu swego ojca».

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Panie, Twa łaska trwa po wszystkie wieki.

DRUGIE CZYTANIE

Rz 11, 33-36

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian

O głębokości bogactw, mądrości i wiedzy Boga! Jakże niezbadane są Jego wyroki i nie do wyśledzenia Jego drogi! Kto bowiem poznał myśl Pana albo kto był Jego doradcą? Lub kto Go pierwszy obdarował, aby nawzajem otrzymać odpłatę? Albowiem z Niego i przez Niego, i dla Niego jest wszystko. Jemu chwata na wieki! Amen.

EWANGELIA

Mt 16, 13-20

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Gdy Jezus przyszedł w okolice Cezarei Filipowej, pytał swych uczniów: «Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?» A oni odpowiedzieli: «Jedni za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za Jeremiasza, albo za jednego z proroków». Jezus zapytał ich: «A wy za kogo

Mnie uważacie?» Odpowiedział Szymon Piotr: «Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego». Na to Jezus mu rzekł: «Błogostawiony jesteś, Szymonie, synu Jony. Albowiem nie objawiły ci tego ciało i krew, lecz Ojciec mój, który jest w niebie. Otóż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr, czyli Opoka, i na tej opoce zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie». Wtedy surowo zabronił uczniom, aby nikomu nie mówili, że On jest Mesjaszem. □

LITURGIA SŁOWA

XXII Niedziela zwykła Rok A

PIERWSZE CZYTANIE

Jr 20, 7-9

Czytanie z Księgi proroka Jeremiasza

Uwiodłeś mnie, Panie, a ja pozwoliłem się uwieść; ujarzmiłeś mnie i przemogłeś. Stałem się codziennym pośmiewiskiem, wszyscy mi urągają. Albowiem ilekroć mam zabierać głos, muszę obwieszczać: «Gwatt i ruina!» Tak, słowo Pańskie stało się dla mnie codzienną

zniewagą i pośmiewiskiem. I powiedziałem sobie: Nie będę Go już wspominał ani mówił w Jego imię! Ale wtedy zaczął trawić moje serce jakby ogień, żarzący się w moim ciele. Czyniłem wysiłki, by go stłumić, lecz nie potrafiłem.

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Ciebie, mój Boże, pragnie moja dusza.

DRUGIE CZYTANIE

Rz 12, 1-2

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian

Proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu miłą, jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej. Nie bierzcie więc wzoru z tego świata, lecz przemieniajcie się przez odnawianie umysłu, abyście umieli rozpoznać, jaka jest wola Boża: co jest dobre, co Bogu miłe i co doskonałe.

EWANGELIA

Mt 16, 21-27

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus zaczął wskazywać swoim uczniom na to, że musi udać się do Jerozolimy i wiele wycierpieć od starszych i arcykapłanów oraz uczonych w Piśmie; że będzie zabity i trzeciego dnia zmartwychwstać. A Piotr wziął Go na bok i począł robić Mu wyrzuty: «Panie, niech Cię Bóg broni! Nie przyjdzie to nigdy na Ciebie». Lecz On odwrócił się i rzekł do Piotra: «Zejdź Mi z oczu, szatanie! Jesteś Mi zawadą, bo nie myślisz po Bożemu, lecz po ludzku». Wtedy Jezus rzekł do swoich uczniów: «Jeśli ktoś chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladowuje. Bo kto chce zachować swoje życie, straci je; a kto straci swe życie z mego powodu, znajdzie je. Cóż bowiem za korzyść odniesie człowiek, choćby cały świat zyskał, a na swej duszy szkodę poniósł? Albo co da człowiek w zamian za swoją duszę? Albowiem Syn Człowieczy przyjdzie w chwale Ojca swego razem z aniołami swoimi i wtedy odda każdemu według jego postępowania» □

foto: M. Wójcik - Droga Krzyżowa - Ziemia św.

Sub Tuum Praesidium

ks. Tomasz Jaklewicz

„Zdrowaś Maryjo” i „Pod Twoją obronę” to najbardziej znane modlitwy maryjne. Czy znamy ich historię i rozumiemy słowa?

Najstarszą chrześcijańską modlitwą skierowaną do Maryi jest „Pod Twoją obronę” (Sub Tuum Praesidium). Co do tego nie ma wątpliwości. Jej najstarszy rękopis, znaleziony w Egipcie, a przechowywany dziś w bibliotece Rylandsa w Manchesterze, pochodzi z III wieku. „Zdrowaś Maryjo”, bazująca prawie w całości na słowach z Biblii, choć wydaje się bardziej pierwotna, weszła w krwiobieg modlitwy Kościoła kilka wieków później. To „Pod Twoją obronę” otwiera wspaniałą tradycję pobożności maryjnej.

Modlitwa zagrożonych

„Pod Twoją obronę” powstała najprawdopodobniej jako hymn lub antyfona używana w liturgii Kościoła koptyjskiego. Wspomniany papirus z jej greckim tekstem datowany jest na lata 250–280. Niektórzy uczeni twierdzą, że jego powstanie należy przesunąć na czwarty wiek ze względu na występujący w niej termin Theotokos (pol. Bogarodzica, łac. Dei Genetrix), który rzekomo nie mógł być znany tak wcześnie. To prawda, że Kościół uznał poprawność teologiczną tytułu Theotokos dopiero na Soborze Efeskim w 431 r., ale znacznie wcześniej pojawiał się on wielokrotnie w pismach ojców Kościoła. „Pod Twoją obronę” jest świadectwem tego, że tytuł Bożej Rodzicielki był też obecny w kulcie, w modlitwie Ludu Bożego. Oprócz najstarszego greckiego tekstu znane są jej starożytnie wersje w językach koptyjskim, syryjskim, armeńskim i tacińskim. Tak więc modlitwa ta była znana w najważniejszych tradycjach liturgicznych Kościoła na Wschodzie i Zachodzie.

Najstarsza wersja brzmi w tłumaczeniu na polski nieco inaczej, ale nikt nie wątpi, że to nadal ta sama modlitwa. Pierwotny tekst: „Uciekamy się pod obronę Twego miłosierdzia, Bogarodzico. Nie gardź naszymi prośbami, ale w potrzebach naszych od wszelkiej zguby zachowaj nas, jedyna czysta i błogosławiona”. W tekście tacińskim (i potem w polskiej upowszechnionej wersji) słowo „miłosierdzie” zostało zamienione na „obrona” (łac. praesidium – oznacza także garnizon, załogę, straż). Dopiero w XI wieku, prawdopodobnie z inspiracji św. Bernarda z Clairvaux, poszerzono tekst modlitwy o inwokację do Maryi jako Pani, Orędowniczki, Pośredniczki i Pocieszycielki oraz o prośbę o pojednanie z Jej Synem, także polecenie Mu i ofiarowanie wiernych.

Treść modlitwy wskazuje, że powstała ona w sytuacji zagrożenia. To modlitwa Kościoła poddanego prześladowaniom rzymskim. Dziś w Egipcie i na terenach bliskich Ziemi Świętej chrześcijanie nadal

doświadczają ucisku. Wołanie o opiekę Maryi w sytuacji zagrożenia pozostaje aktualne. „Pod Twoją obronę” jest z jednej strony świadectwem, że chrześcijanie od początku widzieli w Maryi nie tylko Matkę Chrystusa, ale i swoją duchową Matkę. Tę, która ze względu na swoją bliskość z Jezusem może im pomóc, może ich ochronić. W ikonografii chrześcijańskiej zobrazowaniem modlitwy „Pod Twoją obronę” stało się przedstawienie Maryi, która rozpościera płaszcz swojej opieki, obrony, miłosierdzia nad ludźmi w potrzebie.

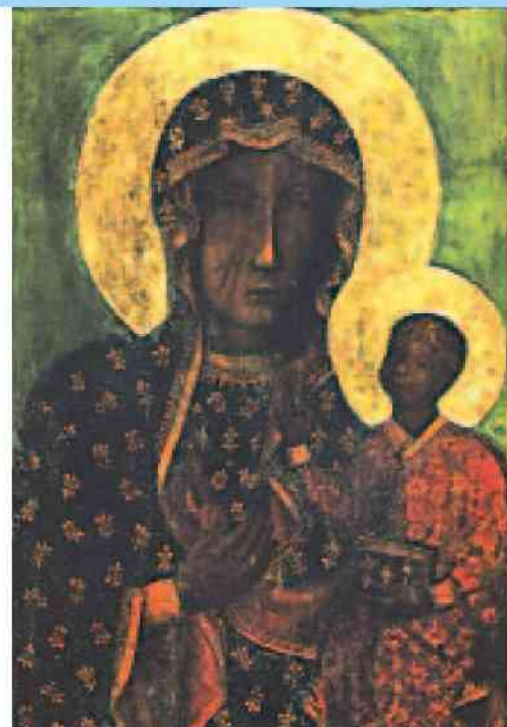
Od strony teologicznej „Pod Twoją obronę” akcentuje trzy prawdy. Po pierwsze tytuł Theotokos podkreśla Boże macierzyństwo Maryi. Ten tytuł ma swoje uzasadnienie w tajemnicy Bożego narodzenia i może być poprawnie rozumiany tylko w kontekście prawdy o wcieleniu („Słowo stało się ciałem”). Maryja, rodząc Syna, zrodziła nie tylko człowieka, ale także wcielonego Boga. W tym sensie jest Bogarodzicą. Termin Theotokos rodził pewne opory. Protestował przeciwko niemu Nestoriusz. Nurt tego protestu, zwanego nestorianizmem, został jednak odrzucony przez Kościół na Soborze Efeskim. Druga rzecz, „Pod Twoją obronę” zwraca uwagę na fakt, że Maryja została wybrana przez Boga dzięki specjalnej łasce. Wskazują na to słowa „jedyna błogosławiona”. Trzeci ważny teologiczny element to określenie „jedyna czysta”. Kryje się tu intuicja niepokalanego poczęcia oraz trwałego dziewictwa Matki Jezusa.

Raduj się, Maryjo

Słowniki podają, że „Zdrowaś Maryjo” (łac. Ave Maria) stało się powszechnie używaną modlitwą już w XII wieku. Miałbym ochotę napisać nie tyle „już”, ile „dopiero” w XII wieku. Początkowo odmawiano tylko pierwszą jej część, tę biblijną, do słowa „Jezus”. Dopiero w XV wieku dodano słowa prośby: „Święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami...”.

Nazywamy tę modlitwę Pozdrowieniem Anielskim, ale jej biblijny korzeń to nie tylko słowa Gabriela ze zwiastowania, ale także słowa Elżbiety ze sceny nawiedzenia. Spróbujmy po kolei wyjaśnić znaczenie poszczególnych wyrazów.

„Zdrowaś” (łac. Ave) – to staropolskie tłumaczenie oryginalnego biblijnego chaire. Anioł, Boży wystannik, zwiastując Maryi wieść o wyjątkowej misji, zwraca się do Niej tym słowem jak pozdrowieniem. Chaire oznacza dosłownie „raduj się”. To zgodne z biblijną logiką. Proroctwa zapowiadające Mesjasza zawsze łączyły się z wezwaniem do radości, np.: „Raduj

się wielce, Córo Syjonu, wołaj radośnie, Córo Jeruzalem!” (Za 9,9). Imienia Maryi nie ma w oryginalnym tekście Ewangelii Łukasza, ale w modlitwie z oczywistych względów zostało one dodane.

„Łaski pełna” (łac. gratia plena) – tak tłumaczone jest inne greckie słowo kecharitomene. Jest to imięśłów bierny od czasownika charito, oznaczającego „przemieniać kogoś przez łaskę, czyniąc go miłym Bogu, pełnym wdzięku, świętym”. Maryja jest kimś obdarowanym nadobficie przez Boga. W tym słowie ukrywa się prawda o Jej niepokalanym poczęciu. Ze względu na swoje powołanie Maryja została obdarzona specjalną łaską, została uchroniona od grzechu pierworodnego.

„Pan z Tobą” – to wyrażenie pojawia się często w Biblii w scenach powołania np. Mojżesza czy proroków. Zadania powierzane przez Boga ludziom przekraczają ich możliwości. Ale to sam Bóg zapewnia swoją obecność i siłę. Słowa „Pan z Tobą” już po zgodzie Maryi (po Jej Fiat) nabierają jeszcze głębszego sensu. Pan jest nie tylko z Nią, ale w Niej – jako wcielony Bóg żyjący w Jej tonie.

Wkład Elżbiety

„Błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony owoc żywota Twojego” – można powiedzieć, że to wkład Elżbiety w treść „Zdrowaś Maryjo”. Łukasz pisze, że był to wręcz okrzyk brzemiennej kobiety, która uradowała się wizytą swojej młodszej krewnej i rozpoznała w Niej Matkę Pana (Łk 1,42). Staropolskie „żywot” nie oznacza „życia”, ale jest tu tłumaczeniem słowa „tono”. Ewangelista zwraca uwagę, że Elżbieta mówiła pod wpływem Ducha Świętego. Maryja, wchodząc do domu Elżbiety, wnosi w jej życie wcielonego Boga – Zbawiciela, którego nosi pod sercem, owoc Jej łoża. *ciąg dalszy na str. 8*

6 bln dolarów odszkodowań?

Jan Engelgard

Na tyle media rządowe w Polsce wyceniły wartość ewentualnych odszkodowań (reparacji), których Polska mogłaby zażądać od Niemiec za straty poniesione podczas II wojny światowej. To cyfra szokująca dla jednych, ale także wzbudzająca aprobatę w dużej części opinii publicznej. Wysunięcie przez przedstawicieli rządzącego w Polsce układu politycznego tematu reparacji wzbudziło sensację i ożywioną dyskusję.

Mimo tego, że sformułowanie tego postulatu nie odbyło się oficjalnie, ale tylko w mediach i głosem pojedynczych postów, i to z partii Zbigniewa Ziobry (Solidarna Polska) – to nikt raczej nie ma wątpliwości, że taki sygnał nie mógł nie mieć aprobaty Jarosława Kaczyńskiego. Zresztą powołał się na to pos. Arkadiusz Mularczyk w jednym z wywiadów. Ta wiadomość nie została, jak na razie, zdementowana. Był to sygnał na tyle poważny, że odniósł się do tego władze Niemiec ustami swojej rzeczniczki Ulrike Demmer, która powiedziała: „Niemcy oczywiście poczuwają się do politycznej, moralnej i finansowej odpowiedzialności za II wojnę światową. Wypłaciły reparacje w znacznej wysokości za ogólne szkody wojenne, także dla Polski, i nadal świadczą zadośćuczynienie za nazistowskie krzywdy. Kwestia niemieckich reparacji dla Polski została w przeszłości ostatecznie uregulowana – prawnie i politycznie. W 1953 roku Polska wiążąco, a dotyczyło to całych Niemiec, zrezygnowała z dalszych świadczeń reparacyjnych dla całych Niemiec i w okresie późniejszym wielokrotnie to potwierdziła”.

Takie oświadczenie wskazuje na to, że w Berlinie uznano napytywające z Polski informacje za niepokojące, jeśli wymagały one reakcji rzecznika rządu. Oczywiście, jak było do przewidzenia, oświadczenie to stało się pretekstem do dalszych wypowiedzi i opinii. Popierający postulat wysunięcia żądań

pod adresem Niemiec uznali, że zrzeczenie się przez Polskę reparacji nie ma mocy prawnej, bo, po pierwsze, dokonano się ono w okresie całkowitej niesuwerenności w okresie rządów Bolesława Bieruta, a po drugie, nie nabrało jakiegokolwiek mocy urzędowej w postaci jakiegoś dokumentu. Na pierwszy rzut oka nie jest to opinia bez znaczenia. Tak rzeczywiście było, jest to jeden z mocniejszych argumentów zwolenników wysunięcia żądań. Drugi poważny argument, to fakt poszkodowania Polski w powojennych rozliczeniach. Jak pisał Dariusz Pawłowski, prezes Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie, Polska uzyskała po wojnie jedynie 1,5 mld euro z ponad 70, jakie Niemcy wypłaciły różnym państwom i osobom. Stanowi to nieco ponad 2 proc. kwot, które Niemcy wypłaciły ofiarom po II wojnie światowej. Tymczasem straty jakie poniosła Polska były ogromne. Byliśmy, po ZSRR, najbardziej dotkniętym wojną krajem. Jednak ten sam Pawłowski ostrzega: „Uzyskanie odszkodowań wojennych od Niemiec to bardzo trudna kwestia. Z pewnością wszyscy bylibyśmy szczęśliwi jako polskie społeczeństwo, ale przede wszystkim szczęśliwi byłoby ofiary drugiej wojny światowej, gdyby takie reparacje wojenne udało się uzyskać”.

I tu pojawiają się głosy krytyczne pod adresem autorów tego nowego pomysłu. Po pierwsze, dlaczego tego rodzaju poważny postulat jest wysuwany dopiero teraz, 72 lata po zakończeniu

Z KRAJU

- W całym kraju odbywały się uroczyste obchody zwycięskiej bitwy warszawskiej z 1920. W Święto Wojska Polskiego przez ulice Warszawy przeszła m.in. wojskowa parada. Prezydent Andrzej Duda odznaczył tego dnia Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Zasługi RP amerykańskiego generała Fredericka „Bena” Hodgesa, który jest dowódcą wojsk lądowych Europy. Ma 59 lat i brał udział w działaniach wojskowych w Iraku i Afganistanie.
- W Święto Wojska Polskiego prezydent zrezygnował z tradycyjnego wręczenia nominacji generalskich. Uważa się, że może to być elementem pewnych różnic pomiędzy Pałacem Prezydenckim a Ministerstwem Obrony Narodowej w ocenie restrukturyzacji armii.
- Trwa wymiana listów pomiędzy MSZ a Komisją Europejską: „Z ubolewaniem stwierdzamy, że... KE nie wykazuje woli prowadzenia dialogu..., nie odnosi się do szczegółów czy analizy o charakterze prawniczym, a jej schematyczne odpowiedzi, zawarte w piśmie F. Timmema z 8 sierpnia, co do zasady powtarzają argumentację KE o zagrożeniu praworządności w Polsce wykorzystaną w poprzednich pismach...”. Ostatnio KE uznała za „dyskryminację” krótszy wiek emerytalny w Polsce dla kobiet. MSZ wyjaśniał, że nie jest to „dyskryminacja”, ale „przywilej”, który jest znany także w innych krajach UE.
- 40 proc. poparcia zdobyło Prawo i Sprawiedliwość w sondażu IPSOS. PO – 21%, Kukiza – 11, a Nowoczesną 6%. Wg sondażu Grupy „Polskie Wybory” partia rządząca ma 37,6% poparcia, PO – 22%, Kukiz'15 – 10%, Nowoczesna – 8%.
- Podkomisja badająca przyczyny katastrofy

smoleńskiej stwierdziła, „destrukcja lewego skrzydła Tu-154M zaczęła się jeszcze przed zderzeniem z brzozą, a liczne zniszczenia lewego skrzydła samolotu noszą ślady wybuchu”.

- W 88. miesięcznicę katastrofy smoleńskiej, Krakowskim Przedmieściem przeszedł Marsz Pamięci. „Wierzę, że w ósmą rocznicę staną tu pomniki i ustuszymy ostateczną odpowiedź o tej katastrofie. Wtedy – po 96 marszach, a ofiar było przecież 96 – będziemy mogli powiedzieć: „kończymy” – stwierdził J. Kaczyński.
- Wdowa po wiceadmirał Karwecie poinformowała, że w trumnie z ciałem jej męża znaleziono szczątki ośmiu osób. Wiceadmirał zginął w katastrofie smoleńskiej.
- Wg OBOP, prawie 40 procent ankietowanych uważa, że polski rząd powinien domagać się reparacji wojennych od Niemiec. Wg IPSOS reparacje popiera 63% badanych.
- Pion śledczy IPN skieruje do wschodnich sąsiadów wnioski o pomoc prawną w sprawie tzw. operacji polskiej – masowych mordów ludności polskiej przebywającej na terenie ZSRR, do których doszło w latach 1937–1938. Instytut chce poznać m.in. sprawców zbrodni.
- Ambasador RP na Białorusi uczcił pamięć Polaków zamordowanych przez NKWD w ramach tzw. operacji polskiej. Dyplomata złożył kwiaty w Kuropatkach i w Parku Czeluskińców, gdzie w dotychczas śmiertelnie spoczywają ofiary represji z terenów BSRR.
- Skandal z reklamą producenta napoju energetycznego „Tiger”. Na grafice zamieszczonej w dniu rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego, znajdował się wyciągnięty środkowy palec z zawiniętą na nim czerwoną kokardą. Widoczny był napis:

„1 sierpnia dzień pamięci”, a na dole komentarz: „Chrzańć to, co było. Ważne to, co będzie!”.

- Nowe nagrania z restauracji „Sowa i przyjaciele” – z lutego 2014 r. – ujawnił portal tvp.info. Na taśmach znalazła się rozmowa ówczesnego ministra spraw zagranicznych Sikorskiego z ówczesnym prezesem Orłenu Krawcem. Politycy nazywają przewodniczącego PO Schetynę „żulikiem bez poglądów”, a postać PO Halickiego – „debilem”.
- Sławomir Nowak, były minister transportu w rządzie Tuska, dostał podwyżkę – zarabia na Ukrainie równowartość 18 tys. zł, przy płacy minimalnej w tym kraju – 430 zł.
- W sierpniu Narodowy Bank Polski wyemitował kolekcjonerski banknot o nominale 20 złotych, który ma uświetnić 300-lecie koronacji Matki Boskiej Częstochowskiej.
- Polska pozostaje liderem w popularyzacji wtyczek blokujących reklamy w internecie. Blokady reklam przez użytkowników Internetu zbadła spółka OnAudience.com, która oceniła dane z ponad 60 rynków świata. Na drugim miejscu są Grecy, a za nimi Norwegowie.
- Ringier Axel Springer zapłacił 50 tys. zł za przegrany proces redaktora naczelnego „Newsweek Polska” z postanką PiS Krystyną Pawłowicz. Niemcy wspierają opozycję bezpośrednio?
- MSWiA oświadczyło, że mały ruch graniczny z Rosją w obwodzie kaliningradzkim wciąż nie został przywrócony, ze względu na politykę tego kraju.
- 5 ofiar spowodowała nawałnica i burze jakie przeszły nad Polską. Pół miliona ludzi zostało pozbawionych prądu.
- W wieku 90 lat zmarł prof. Wolniewicz, filozof i publicysta, słynący z kontrowersyjnych poglądów. □

wojny, ba, 27 lat po zjednoczeniu Niemiec i konferencji 2 + 4, kiedy była chyba ostatnia szansa na jakieś rozwiązanie tej kwestii? Na jakie poparcie możemy w tej sprawie liczyć? Nie wydaje się żeby na duże. Spośród państw dawnej koalicji anty-hitlerowskiej chyba żadne nas nie wesprze. Na pewno nie będzie to Rosja i Francja, starające się o dobre reakcje z Niemcami. Z Rosją mamy zresztą fatalne stosunki, więc niby z jakiego powodu miałyby nas poprzeć? Pozostają Wielka Brytania i USA, szczególnie te ostatnie. Ale i tu nie znajdziemy zrozumienia, to raczej pewne. Co prawda Donald Trump wyraźnie podkopuje pozycję Niemiec i traktuje je jako rywala, ale chyba nie aż do tego stopnia, żeby wytaczać takie działa. Nawet Czechy mające z Niemcami stare porachunku już wyraziły swoją dezaprobatę. Prezydent Miloš Zeman powołał się na niemiecko-czeską deklarację pojednania z 1997 r., którą, jak podkreślił, bardzo wysoko ceni. W porozumieniu tym obie strony zobowiązały się, że „nie będą obciążały wzajemnych relacji wynikającymi z przeszłości kwestiami politycznymi i prawnymi”. Na Węgry, mające dobre relacje z Niemcami i podczas wojny będące sojusznikiem III Rzeszy, tym bardziej nie można liczyć.

Skoro tak, to jaki jest cel formułowania takich żądań? Przeważa opinia, że PiS i Jarosław Kaczyński robią to wyłącznie na użytek wewnętrzny, w celu mobilizowania własnego elektoratu. Hasło jest bowiem bardzo popularne. Jednak nie wiemy do końca, czy fakt, że Kaczyński zlecił harcowanie na przedpolu przedstawicielom partii Zbigniewa Ziobry, a nie swoim najbardziej zaufanym, nie mówiąc już np. o premier Beacie Szydło – nie świadczy o pewnej grze, która może być tak szybko przewrąta, jak nagle się pojawiła. Jakkolwiek jest, zyski międzynarodowe są żadne. Utrwała się bowiem opinia o Polsce jako

Ruiny Warszawy (maxresdefault, YouTube)

o kraju nieodpowiedzialnym i nieobliczalnym, co gorsza także wśród tych, którzy do niedawna, a może jeszcze i teraz, z nami sympatyzują, myślę o Węgrach i Czechach. Takie nieprzemysłanie działania mogą nas przybliżyć milowymi krokami do najgorszego scenariusza – izolacji i osamotnienia. □

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Wg OBWE, od początku bieżącego roku w Donbasie na wschodzie Ukrainy zginęło 59 osób cywilnych, a rane zostały 282.
- Szef dyplomacji Ukrainy Klimkin skrytykował przewodniczącego niemieckiej FDP Lindnera za sugestię, by „zamrozić” konflikt o anektowany przez Rosję Krym i traktować sytuację na półwyspie jak „trwałe przewidywanie”.
- Członkowie brytyjskiego rządu – minister finansów i handlu międzynarodowego ogłosili, że opuszczając UE w marcu 2019 r., Wielka Brytania opuści też wspólny rynek i unię celną.
- Kanclerz Niemiec Merkel zapowiedziała spotkanie z wysokim komisarzem ONZ ds. uchodźców Grandim i dyrektorem generalnym Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji zwiększenie niemieckiej pomocy dla migrantów do 50 mln euro.
- Sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej leci do Moskwy by rozmawiać o ewentualnej wizycie Ojca Świętego do Rosji. Kard. Parolin spotyka się m.in. z Putinem.
- Minister spraw wewnętrznych Austrii Sobotka zarządził intensywne punktowe kontrole na terenach przygranicznych w celu zwalczania nielegalnej migracji. Obok funkcjonariuszy policji w akcji tej biorą udział także żołnierze.
- Dziewięć lat po wojnie z Gruzją prezydent Rosji udał się do Abchazji, gdzie potwierdził, że nie wycofa swoich żołnierzy z separatystycznych republik Abchazji i Osetii Południowej.
- Raport ONZ skrytykował władze Wenezueli za nadmierne stosowanie siły w celu zdławienia protestów przeciwko prezydentowi Maduro i oskarżył siły bezpieczeństwa o śmierć co najmniej 46 antyrządowych demonstrantów.

- Prezydent USA Trump zagroził Wenezueli niesprecyzowaną bliżej „opcją militarną” w odpowiedzi na kryzys polityczny w tym kraju i wprowadzenie dyktatorskich rządów Maduro. Rząd w Caracas określił to jako „akt szaleństwa”.
- W obliczu groźby północnokoreańskiego ataku rakietowego na stanowiącą terytorium USA wyspę Guam, Trump stwierdził: „Rozwiązania militarne są teraz w pełni gotowe, załadowane i zaryglowane, gdyby Korea Północna miała postąpić niemądrze. Miejmy nadzieję, że Kim Dzong Un znajdzie inną drogę!”.
- Organizator Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa Ischinger oświadczył, że europejskie kraje NATO powinny ostrzec USA, iż nie uznają ataku na Koreę Płn za przypadek wymagający wsparcia ze strony sojuszników zgodnie z art. 5. Swoją drogą ciekawe dlaczego? Poza tym to deklaracja niebezpieczna i relatywizująca art. 5.
- Wiceszef ukraińskiej Straży Granicznej poinformował, że b. prezydent Gruzji i gubernator Odessy Saakaszwili, którego pozbawiono obywatelstwa Ukrainy, w razie próby wjazdu do tego kraju utraci paszport i nie zostanie do niego wpuszczony.
- Rosja powołała Schroedera, byłego kanclerza Niemiec z ramienia SPD, w skład zarządu firmy naftowej Rosneft.
- Papież Franciszek zażądał, aby zakon Braci Miłosierdzia w Belgii wycofał się ze zgody na przeprowadzanie w ich szpitalach eutanazji pacjentów.
- Katar ogłosił zniesienie ze skutkiem natychmiastowym wiz dla obywateli 80 państw, w tym Polski, co ma zachęcić ich do korzystania z transportu lotniczego i odwiedzenia Emiratu, który ponad dwa miesiące temu został objęty blokadą przez arab-

skie państwa Zatoki Perskiej.

- W którym kraju koszty życia są najniższe? Wg analizy GoBankingRates, w której uwzględniono 112 państw, Polska znalazła się tu na wysokim 12 miejscu. Pod uwagę brano: lokalny wskaźnik siły nabywczej, cenę wynajmu mieszkania, ceny produktów spożywczych oraz wskaźnik cen konsumpcyjnych. Wypredziliśmy nawet takie państwa jak Kolumbia, Pakistan i Mołdawia. Taniej jest m.in. w Bośni i Hercegowinie, Macedonii i Czechach. Białoruś znalazła się na miejscu 50., Litwa – 48., Łotwa – 45., Rosja – 39., Niemcy – 35., Estonia – 32.
- Jedno z centrów kultury w Kolonii postanowiło urządzić „odmienne kulturowo ubikacje” dla... muzułmanów. Z kolei Ulrich Commerçon, związany z Partią Socjaldemokratyczną minister edukacji Saary lansuje koncepcję wprowadzenia do niemieckich szkół w swoim landzie nauczania j. arabskiego.
- Zgodnie z raportem Inspektora Generalnego Departamentu Skarbu, administracja byłego prezydenta Obamy wprowadziła Amerykanów w błąd sugerując, że opieka zdrowotna w ramach Obamacare będzie tańsza niż była w rzeczywistości.
- W Charlottesville w stanie Wirginia zginęły trzy osoby, 35 zostało rannych. Samochód wjechał tam w tłum ludzi, głównie lewicowych aktywistów, demonstrujących przeciwko wiecowi skrajnej prawicy. Biali „nacionaliści” zorganizowali wiec w Charlottesville w proteście przeciwko planowanemu przez władze miejskie usunięciu pomnika generała Roberta E. Lee, dowódcy wojsk Konfederacji w czasie wojny secesyjnej (1861–1865).
- 50 osób zginęło na skutek zderzenia się dwóch pociągów pasażerskich na obrzeżach Aleksandrii na północy Egiptu. □

Kapsuła prędkości poleciała LOT-em

Dreamliner LOT-u dostarczył z Warszawy do stolicy Kalifornii elementy wersji badawczej innowacyjnego transportera przyszłości. Chodzi o budowę superszybkiego transportu naziemnego. Polska kapsuła weźmie udział w międzynarodowych testach.

Polską kapsułą hyperloop zaprojektowali i zbudowali studenci Politechniki Warszawskiej i Politechniki Wrocławskiej.

Hyper Poland University Team to jedyny naukowy zespół z Polski, który bierze udział w tej międzynarodowej, prestiżowej rywalizacji. Do eliminacji, które odbyły się w październiku 2016 roku, zgłosiło się ponad tysiąc zespołów z całego świata. Ostatecznie finalistami zostały grupy, które przedstawiły najlepszy projekt techniczny.

– W sumie do finału awansowały 24 zespoły badawcze: 18 ze Stanów Zjednoczonych, cztery z Europy i dwa z Azji. W budowę pierwszego polskiego prototypu kapsuły hyperloop zaangażowane były dwie uczelnie, sześć kół naukowych i 25 studentów. To dla nas wyróżnienie i sukces, że weźmiemy udział w finale zawodów SpaceX jako jedyny team z Europy Środkowo-Wschodniej – powiedział Paweł Radziszewski koordynator projektu Hyper Poland University Team.

Międzynarodowe targi SpaceX

Zespół Hyper Poland University Team uzyskał wsparcie dla rozwoju swojej technologii Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, a strategicznym partnerem projektu są także Polskie Linie Lotnicze LOT – poinformował rzecznik LOT Adrian Kubicki.

Kapsuła za kilka dni weźmie udział w międzynarodowych testach, których organizatorem jest SpaceX, firma miliardera Elona Muska Rejsowy. Ich celem jest uzyskanie jak największej prędkości na torze testowym. Dla polskich konstruktorów to wyjątkowa możliwość zweryfikowania rozwiązań technologii hyperloop.

Jazdy testowe z udziałem kapsuły z Polski odbędą się w specjalnie zbudowanej stalowej rurze o długości 1,5 km i średnicy dwóch

metrów. Kapsuła będzie poruszać się w rurze o obniżonym ciśnieniu (z wykorzystaniem lewitacji magnetycznej), co pozwoli w znaczący sposób obniżyć zużycie energii. Celem naukowej rywalizacji jest osiągnięcie jak największej prędkości. Wyniki eksperymentu zostaną wykorzystane do rozwoju technologii hyperloop, czyli superszybkiego transportu naziemnego, który w przyszłości ma umożliwić przemieszczanie się ludzi i ładunków z prędkością ok. 1000 km/godz.

Za transport polskiego prototypu kapsuły hyperloop odpowiada LOT Cargo we współpracy z operatorem logistycznym DB Schenker. Elementy innowacyjnego napędu doleciały do Kalifornii z Polski samolotem LOT w dwóch kontenerach. LOT Cargo jest liderem lotniczych przewozów towarowych z Polski, z prawie 20-proc. udziałem w rynku. W tym roku firma planuje przewieźć ładunki o łącznej masie 40 tys. ton. – poinformowało biuro prasowe LOT. □

za: FAP

Sub Tuum Praesidium

ciąg dalszy ze str. 5

Sama błogostawiona jest błogostawieństwem dla innych, dla świata, dla mnie i ciebie. Niesie Jezusa – największe błogostawieństwo dla człowieka. Słowa „Jezus” nie wypowiada Elżbieta. Zaczęto je dodawać później. W ten sposób imię „Jezus” stało się centrum modlitwy. Oddziela ono część biblijną od prośby modlącego się Kościoła.

Módl się za nami!

Trzecia część „Zdrowaś Maryjo”, czyli prośba zaczynająca się od słów „Święta Maryjo, Matko Boża...”, występuje tylko w tradycji tacińskiej. To zakończenie „Zdrowaś” zaczęło się pojawiać pod koniec średniowiecza. Trudno dziś wskazać konkretnego autora. Jedną z najstarszych drukowanych wersji występuje w dziele słynnego dominikanina Savonaroli z 1495 roku. W czasach Soboru Trydenckiego zakończenie „Zdrowaś Maryjo” było już szeroko rozpowszechnione. W 1566 roku dodatkowe słowa modlitwy pojawiły się w katechizmie wydanym po soborze trydenckim. W ten sposób „Zdrowaś Maryjo” przybrało swoją formę odmawianą do dziś.

„Święta Maryjo, Matko Boża” – to wezwanie zwraca uwagę, że Maryja zajmuje pierwsze miejsce w Litani do

Wszystkich Świętych jako Matka Boża (Theotokos).

„Módl się za nami grzesznymi” – te słowa przypominają modlitwę celnika, który pokornie błagał o miłosierdzie Boże. Maryja została zachowana od grzechu. My, grzeszni, szukamy u Niej wstawiennictwa, pomocy w naszej niedoli. Sobór Watykański II wyjaśnia: „Albowiem wzięta do nieba, nie zaprzestała tego zbawczego zadania, lecz poprzez wielorakie swoje wstawiennictwo ustawicznie zjednuje nam dary zbawienia wiecznego. Dzięki swej macierzyńskiej miłości opiekuje się braćmi Syna swego, pielgrzymującymi jeszcze i narażonymi na trudy i niebezpieczeństwa, póki nie zostaną doprowadzeni do szczęśliwej ojczyzny” (KK 62). Sobór zwraca też uwagę, że tytuły maryjne Orędowniczki, Wspomożycielki, Pomocnicy, Pośredniczki należy rozumieć w ten sposób, że „niczego nie ujmują ani nie przydają godności i skuteczności działania Chrystusa, jedynego Pośrednika”.

„... teraz i w godzinę śmierci naszej” – te słowa przenoszą nas pod krzyż. Maryja była przy śmierci swojego Syna ze swoją miłością i modlitwą. Będzie i przy naszej śmierci. Każde „Zdrowaś” uświadamia nam naszą śmiertelność. Nie wiemy, ile mamy jeszcze czasu między „teraz” a godziną swojej śmierci. Ale pewne jest

to, że nie wolno odkładać rzeczy najważniejszych na później.

W XI wieku rozwija się praktyka powtarzania serii pięćdziesięciu, stu, stu pięćdziesięciu Pozdrowień Anielskich. Ten wieniec modlitw, przyrównywanych do bukietu róż, zostanie potem nazwany Różańcem. Św. Ludwik Grignon de Montfort w „Traktacie o prawdziwym nabożeństwie do Najświętszej Maryji Panny” pisze: „Zdrowaś Maryjo dobrze odmawiane, czyli uważnie, z nabożeństwem i pokorą, jest według świadectwa świętych nieprzyjacielem szatana, którego zmusza do ucieczki, jest młotem, który go miażdży, jest uświęceniem duszy, radością aniołów, śpiewem wybranych, pieśnią Nowego Testamentu, radością Maryji i chwałą Trójcy Przenajświętszej. Zdrowaś Maryjo jest rosą niebieską, która czyni duszę urodzajną; jest czystym i pełnym miłości pocatunkiem, jaki składamy Maryji; jest czerwoną różą, którą Jej ofiarujemy, kosztowną perłą, którą Jej składamy w ofierze; jest czarą ambrozji i boskiego nektaru, który Jej dajemy”.

Piękno, poezja, miłość, kobiecość, Bóg i człowiek – wszystko to genialnie łączy się w katolickiej maryjnej pobożności. Femiński powinny to docenić. I nie tylko one. □

ks. Tomasz Jaklewicz (Gość Niedzielny)

Przepis na upadek Unii

Jacek Dziejdzina

Historia nie powtarza się, ale się rymuje. Te słowa Marka Twaina doskonale pasują do tego, co obserwujemy w relacjach wewnętrznych w UE i jej relacjach z krajami trzecimi.

Widać w nich wiele analogii do znanych z historii procesów, które zakończyły żywot najbardziej trwałych, jak sądzono, unii i sojuszy.

Gdy Berlinowi, Brukseli i paru innym stolicom europejskim bliżej jest do stanowiska Moskwy w sprawie sankcji amerykańskich na Rosję, trudno bez zająknięcia mówić o jedności unijnej. Owszem, Berlin, Bruksela i parę innych stolic odpowiedzą na to: gdy Warszawie w kwestii uchodźców bliżej do stanowiska Waszyngtonu niż europejskich sojuszników, to również trudno mówić o łączących nas interesach. Czy jesteśmy na progu faktycznego rozpadu tego, co wydawało się nie do ruszenia? Patrząc na doświadczenia integracyjne poprzednich pokoleń, należałoby powiedzieć: nic nowego. I zawsze tak samo: szkoda.

Pycha przed upadkiem

Jedną z najdłuższych trwających unii – od 1397 do 1523 roku – była unia kalmarska. Tworzyły ją Dania, Szwecja i Norwegia. Kraje, zdawałoby się, organicznie wręcz skazane na jedność i współpracę, połączyło berto wspólne monarcho. Co poszło nie tak? Od dłuższego czasu rosły ambicje Danii, która wyraźnie wybijała się na pozycje hegemoniczne. Narastający rozdział między sojusznikami osiągnął swoje apogeum, kiedy Dania wsparta Rosją, gdy ta napadła na... Szwecję. Oczywiście nie trzeba mówić, co stało się z „wieczną” unią Skandynawów.

O historii tej i innych unii Przemysław Żurawski vel Grajewski napisał kilka lat temu książkę pod znaczącym tytułem „Duch pyszny poprzedza upadek. Rozważania o naturze procesu rozpadu unii”. Już sam tytuł wydaje się obrazoburczy z punktu widzenia brukselskiej poprawności politycznej. Jaki rozpad unii? Przecież ta Unia, którą my stworzyliśmy, jest najlepszym projektem, który nie może się załamać; owszem, bywały niedoskonałe, kruche sojusze w historii, ale my stworzyliśmy coś absolutnie wyjątkowego. I tak dalej. Tymczasem autor książki we wstępie tak uzasadnia sens prowadzenia rozważań w odwrotnym kierunku: „Napisano już tysiące książek o procesie integracji europejskiej (...). Czas zatem podjąć badania nad procesem dezintegracji w dziejach naszej cywilizacji, choćby po to, by jej uniknąć, a jeśli okaże się nie do uniknięcia, by rozumnie minimalizować wynikające zeń straty”. W momencie kluczowym dla przyszłości Europy, gdy początek rozpadu Unii Europejskiej jest faktyczny w postaci Brexitu, gdy wiele procesów wewnętrznych wskazuje na pogłębianie się procesu dezintegracji, lektura wspomnianej książki wydaje się wręcz wskazana, by zrozumieć to, czego świadkami jesteśmy.

Co cieszy Polskę...

„Polska z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przez prezy-

dentę USA Donalda Trumpa ustawy podtrzymującej amerykańską politykę sankcji wobec Rosji – oświadczyło polskie MSZ. Nie chodzi oczywiście o jakąś emocjonalną, złą satysfakcję, tylko o jak najbardziej praktyczne skutki takich sankcji: są one wymierzone m.in. w firmy zaangażowane w projekt gazociągu Nord Stream II, który jest wprost wymierzony w interesy Polski i nasze bezpieczeństwo, nie tylko energetyczne. Powstrzymanie budowy tego gazociągu leży w interesie Polski, ale także wielu innych krajów Europy Centralnej, które mogłyby skorzystać na dywersyfikacji dostaw surowców energetycznych, podczas gdy Nord Stream II tylko ugruntowuje pozycję rosyjskiego Gazpromu jako monopolisty na rynku. Warto zaznaczyć, że dla rosyjskiej gospodarki ekspansja firm energetycznych na Zachód to być albo nie być. Dlatego uderzenie sankcjami w samo serce tej gospodarki, która opiera się na gazie i ropie naftowej, jest i politycznie, i gospodarczo zabójcze. Rosja jest po prostu uzależniona od swoich surowców. I nie chodzi tylko o przeliczalne na ruble czy dolary kwoty. Choć i te robią wrażenie. Według rosyjskiego think tanku Economic Experts Group straty Rosji w latach 2014–2017 w wyniku różnych zależności wywołanych nałożonymi sankcjami wyniosły aż 600 mld dolarów, z czego blisko jedna trzecia była bezpośrednim skutkiem sankcji. Poza kwotami liczą się jednak skutki polityczne: dla Rosji gospodarka, a zwłaszcza energetyka, jest nieodłączną częścią polityki. Polityki agresywnej i nastawionej na uzależnianie od siebie odbiorców z jednej strony oraz na dzielenie zachodnich sojuszy z drugiej.

...to martwi Niemcy

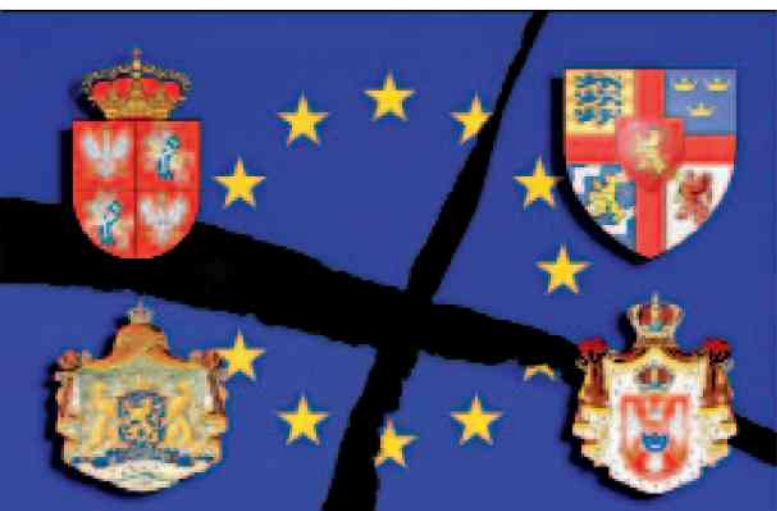
W tym kontekście należy postrzegać reakcję kilku krajów europejskich na amerykańskie sankcje nałożone na Rosję. Bo uderzają one nie tylko w interesy Moskwy, ale również wielu firm zachodnioeuropejskich, zwłaszcza tych zaangażowanych w projekt Nord Stream II. Z Gazpromem współpracują m.in. takie koncerny energetyczne, jak Wintershall, Uniper, OMV, Shell i Engie – a więc kapitał niemiecki, austriacki, holenderski i francuski. Wszystkie te firmy pracują nad tym, by podwoić przepustowość istniejącej już nitki gazociągu Nord Stream z 55 do 110 mld metrów sześciennych. I to właśnie kraje, w których znajdują się siedziby tych koncernów, najgłośniej wyrażały swój sprzeciw wobec sankcji amerykańskich. W tym gronie oczywiście prym wiodą Niemcy, dla których Nord Stream II jest narzędziem wzmocnienia pozycji hegemonu w Europie. Wbrew zapewnieniom Angeli Merkel, że gazociąg ma charakter wyłącznie ekonomiczny, jest jasne, że dla Niemiec przyjmowanie dużego transportu gazu, który potem może być przez nie dystrybuowany do pozostałych krajów europejskich (owszem, również do Polski), oznacza zwiększenie ich pozycji i gospodarczej, i politycznej.

Z jednej strony trudno odmawiać jakiemuś krajowi prawa do realizacji swoich interesów. Z drugiej jednak trudno też odrzucić skojarzenia historyczne, jak te przywołane na początku z unią kalmarską.

Jak umierały unie

„Unie umierają w chwili, gdy w umysłach i sercach wchodzących w ich skład narodów zamiera wola pozostawania w związku, a nie w chwili, gdy rzeczywiście następuje załamanie się całej konstrukcji. Ostateczna klęska jest wynikiem zmian świadomościowych, które prowadzą do uwiądnięcia woli integracji. Jedność utrzymywana siłą traci zaś swój wymiar unijny, a nabiera wymiaru imperialnego” – pisze autor książki „Duch pyszny poprzedza upadek”.

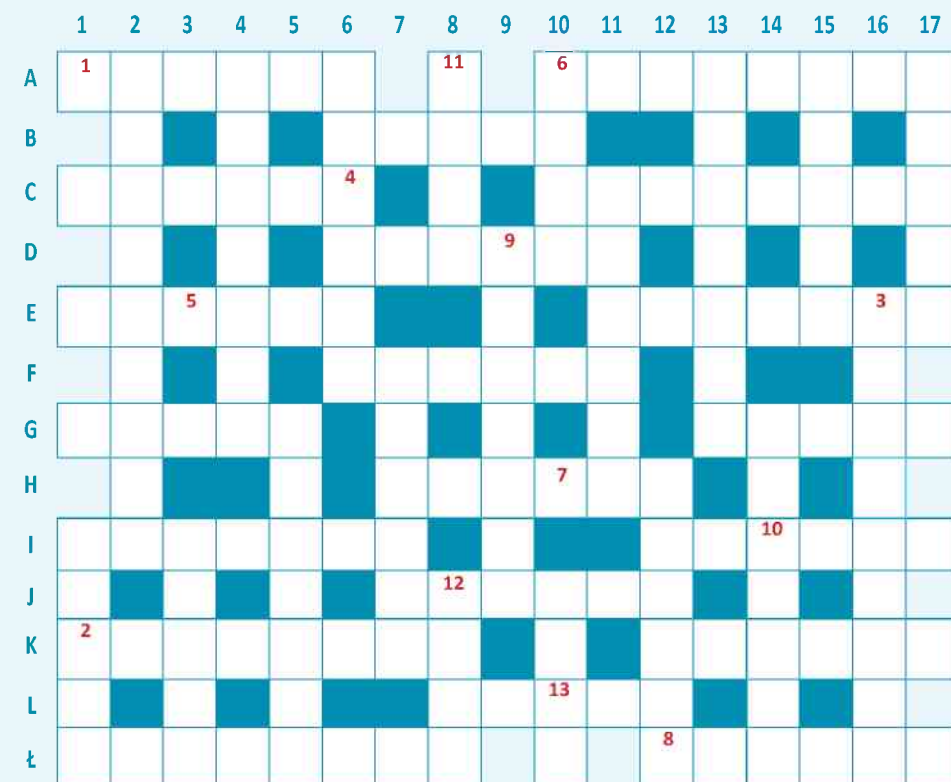
ciąg dalszy na str. 11

Poziomo: 1-A. Oddziela pokoje w mieszkaniu. A-10. Ogół dóbr mających dużą wartość materialną. B-6. Tropikalne pnącze. C-1. Polityczne ugrupowanie. C-10. Osoba występująca w obronie kogoś lub czegoś. D-6. Ustalona kwota w grze hazardowej. E-1. Imię świętego - patrona Irlandii. E-11. Charles ..., najślawniejszy brytyjski aktor i reżyser okresu kina niemego. F-6. Płat blachy. G-1. Zbiór map. G-13. Cienki papier służący do odbijania pisma. H-7. Tytuł dramatu - tragedii w pięciu aktach, napisanego przez J. Słowackiego w Paryżu. I-1. Szkoda moralna, fizyczna lub materialna wyrządzona komuś. I-12. Osoba przepowiadająca przyszłość w sposób teologiczny. J-7. Miasto - główny ośrodek gospodarczy, kulturalny i naukowy południowych Włoch. K-1. Roślina wodna (np. alga, glon). K-12. Ogrodowa budowla. L-8. Ptak - niełot zwany strusiem amerykańskim. Ł-1. Dawniej: biata natożnica w haremie sułtana. Ł-12. Celowe opóźnienie w dokonaniu określonej czynności.

Pionowo: 1-I. Stolica Litwy w latach 1920-1939. 2-A. Zespół cech psychicznych właściwych danemu człowiekowi. 3-I. Drzazga. 4-A. Gra rolę. 5-G. Wysmażone kawateczki boczków lub stoniny. 6-A. Stan USA ze stolicą w Juneau. 7-F. Gatunek literacki (jak związek miłosny osób nie będących parą małżeńską). 8-A. Dół w ziemi, nora. 8-J. Sycylijski wulkan. 9-D. Córka córki. 10-A. Zespół kości

łączy kończynę górną z tułowiem. 10-J. Polska madame. 11-C. Rodzaj uchwytu jak funkcja na facebooku. 12-H. Oznaki uznania, aprobata, brawa. 13-A. Najstarsza era w dziejach Ziemi. 14-G. Uczeń Jezusa. 15-A.

Podziemna lub podwodna budowla komunikacyjna w postaci długiego korytarza. 16-E. Urządzenie do generowania iskier elektrycznych. 17-A. Wiatr (huragan), którego prędkość przekracza 33 m/s. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 13 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 19/2017: „Przeszłość – Teraźniejszość – Przyszłość”. Poziomo: wierność, pościel, Boruta, Zieja, rewolwer, lutnia, sweter, zalety, androny, Łotysz, szwacz, Iranka, świtanie, proso, jąkała, żrenica, statysta. Pionowo: przeszłość, intelekt, ikra, robale, Sławno, uraz, obrót, nadzieja, parabola, Niasa, zysk, ochota, zapasy, nerw, elaborat, przyszłość. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ W ekstraklasie odbyły się derby Krakowa. Wisła pokonała Cracovię 2:1 i objęła prowadzenie w tabeli z tym samym dorobkiem 12 punktów, co Jagiellonia. Pozostałe wyniki 5. kolejki: Lech – Zagłębie Lubin 1:1, Sandecja – Wisła Płock 0:1, Legia – Piast Gliwice 3:1, Korona Kielce – Jagiellonia Białystok 2:3, Górnik Zabrze – Arka Gdynia 1:1.

☺ Reprezentacja Polski awansowała na piąte miejsce, najwyższe w historii, w rankingu FIFA. Przed biało-czerwonymi są już tylko futbolisti Brazylii, Niemiec, Argentyny i Szwajcarii.

☺ Mołdawski Sheriff Tyraspol będzie rywalem Legii w ostatniej rundzie kwalifikacji piłkarskiej Ligi Europejskiej. Zwycięzca dwumeczu awansuje do fazy grupowej. Legia pozostaje jedynym klubem polskim w rozgrywkach LE, z których odpadł w III rundzie Lech (po remisach - 0:0 i 2:2 z holenderskim Utrechttem) i Arka (wygrana 3:2 i porażka 1:2 z duńskim FC Midtjylland).

☺ Puchar Polski. W 1/16 rozgrywek odpadł m.in. Lech, który przegrał z Pogonią 0:3. Niespodzianką zakończył się też mecz Drutex

Bytovii Bytów z Lechią Gdańsk (1:0). Do 1/8 finału PP awansowały Cracovia, Chojniczanka, Górnik Zabrze, Sandecja, Termalica, Ruch Zdzieszowice, Legia, Podbeskidzie, Chrobry Głogów, Piast Gliwice, Wisła Kraków i Zagłębie Lubin.

☺ Dobry występ Polaków w Londynie na MŚ w lekkoatletyce. Złote medale zdobyli w rzutach młotem Fajdek i Włodarczyk, a brązowe Nowicki i Kopron. Srebrne krążki zdobyli w biegu na 800 m Kszczot i w skoku o tyczce Lisek, a kolejne brązowe dorzucili jeszcze Lićwinko (skok wzwyż) i sztafeta 4x400 kobiet. Klasyfikację medalową wygrały USA. Polska zakończyła mistrzostwa na ósmym miejscu.

☺ Majka (Bora-Hansgrohe) zajął drugie miejsce w 74. Tour de Pologne. Wygrał belgijski kolarz Teuns (BMC).

☺ Reprezentacja Polski koszykarzy pokonała Łotwę 80:76 w meczu o trzecie miejsce międzynarodowego turnieju w Kłajpedzie. Wcześniej Polacy przegrali z Litwą 58:59.

☺ W XV Memoriale Huberta Wagnera Polska pokonała Kanadyjczyków 3:0 i prze-

grała 2:3 z Francją. W ostatnim meczu Polacy pokonali 3:2 Rosję i przy porażce Francji 0:3 z Kanadą zajęli w turnieju pierwsze miejsce.

☺ Rozstawiona z „10” Radwańska na 1/8 finału zakończyła udział w turnieju WTA w Toronto. Polka przegrała z Dunką polskiego pochodzenia Wozniacką (6.) 3:6, 1:6.

☺ Zmarzlik wygrał Grand Prix Szwecji – siódmy turniej Indywidualnych Mistrzostw Świata na żuźlu. Zmarzlik wyprzedził w finale Szwedów Lindbaecką i Lindgrena oraz Janowskiego, który został liderem cyklu.

☺ Były selekcjoner reprezentacji Polski Smuda został trenerem występującego w III lidze Widzewa Łódź. 69-letni szkolenowiec, który z tym klubem zdobył dwa tytuły mistrza Polski, ma pomóc mu w powrocie do krajowej czołówki.

☺ Prezydent Duda podpisał nowelizację ustawy o sporcie. Jej celem jest zwiększenie przejrzystości działania związków i zapobieganie konfliktom interesów. M.in. zamkniętą drogą do zarządów mają osoby, które były pracownikami, funkcjonariuszami lub żołnierzami organów bezpieczeństwa PRL. □

Les bouffées de chaleur

L'été a été plutôt chaud...

L'été astronomique n'est pas encore terminé, mais la trêve estivale – « la saison du concombre » comme on dit sur les bords de la Vistule –, va prendre fin dans quelques jours avec la rentrée scolaire le 1er septembre. La météo a plutôt fait du yo-yo cette année avec des jours de pluie et de fraîcheur, des beaux jours où la canicule nous a assommés de ses coups de chaleur, des orages violents et des tempêtes dévastatrices, parfois mortelles. Quand il fait beau et chaud tout le monde s'habille léger, notamment les dames qui enfilent leurs shorts les plus courts et leurs jambes les plus longues, tout le monde se précipite à la terrasse des cafés pour se désaltérer, ou dans les parcs ou sur les berges de la Vistule pour trouver un peu de fraîcheur. Dans la rue, sur les trottoirs, attention aux vélos qui foncent dans la foule sans crier gare. Il y a déjà eu des accidents et des morts, mais les cyclistes roulent toujours comme des fous, comme s'il n'y avait personne.

Sur le plan sportif, nous avons eu chaud au cœur de voir Anita Włodarczyk gagner sa troisième médaille d'or au lancer du marteau, au championnat du monde d'athlétisme à Londres. Sur le podium, elle était accompagnée de la jeune Malwina Kopron, médaillée de bronze. Chez les messieurs, au marteau

toujours, Paweł Fajdek a décroché l'or pour la troisième fois consécutive et Wojciech Nowicki le bronze. En outre, Adam Kszczot, au 800 m, et Piotr Lisiek, au saut à la perche, ont tous deux obtenu une médaille d'argent, tandis que Kamila Lićwinko, au saut en hauteur, et les relayeuses du 4x400m ont décroché le bronze. Chaud au cœur aussi grâce à une équipe de football polonaise qui grimpe dans le classement FIFA pour se retrouver à la cinquième place, le plus haut niveau jamais atteint dans l'histoire du foot polonais. Malgré – ou grâce à – ces bons résultats, on ne voit pas beaucoup le ministre des Sports, Witold Bańka, pourtant aux affaires depuis près de deux ans. En passant près du stade de KS Polonia, on peut voir en face un lycée spécialisé dans les études et le sport de haut niveau, dont sont déjà sortis des champions comme Mateusz Kusznierewicz en voile, ou Robert Lewandowski. Actuellement, l'établissement rénove et agrandit ses équipements sportifs – pour plus de meilleurs champions.

Et la politique ? *Nihil novi sub sole*. Pour l'opposition, la moindre petite chose est un prétexte à critiquer le gouvernement, le président, Jarosław Kaczyński, à faire passer des fausses nouvelles dans les media (« fake news »), à organiser des manifestations dans la rue en employant des moyens importants, notamment financiers – la question est de savoir d'où vient l'argent... –, pour organiser des réactions « spontanées » de « citoyens mécontents ». En réalité, derrière les partis, il y a des groupuscules qui entretiennent quelques dizaines d'activistes, certainement grassement payés, pour vociférer sous les fenêtres de Jarosław Kaczyński, du palais présidentiel, du gouvernement, de la Diète, ou ailleurs. Derrière ces groupuscules, les journalistes ont découvert une fondation qui explique comment créer un « Maïdan » polonais pour renverser par la violence le pouvoir démocratiquement élu. Cette fondation,

une organisation privée, a reçu du pouvoir précédent l'autorisation de faire le commerce d'armes et d'en fabriquer... Ce que cherche l'opposition, ce n'est pas l'amélioration des lois ni de la vie des citoyens, c'est le blocage du pays et la reconquête du pouvoir par tous les moyens, avec l'aide de l'Union européenne.

Celle-ci met son nez partout dans les affaires polonaises, dans la réforme de la justice en préparation, elle interdit de couper des arbres de la forêt de Białowieża, attaqués par un coléoptère, le bostryche typographe, elle considère comme discriminatoire le droit des Polonaises de partir à la retraite plus tôt que les hommes, etc. Et à chaque fois, elle menace la Pologne de sanctions si celle-ci ne s'aligne pas sur ses oukases. Derrière les fonctionnaires européens, il y a bien entendu l'opposition polonaise qui trahit son pays. Celle-ci a perdu toutes ses règles – plus de bonne conduite ni de bon goût – et ne produit plus rien. Elle est devenue totalement stérile. Pour tenter une comparaison médicale, on dirait qu'elle a eu sa ménopause politique il y a deux ans, et que depuis elle attrape des bouffées de chaleur à chaque fois qu'elle pense à tout ce qu'elle a perdu. Peut-être qu'un jour elle s'étouffera définitivement de toutes ses inepties ?

La majorité surfe sur la confiance des citoyens. Elle est créditée de 40 % d'intentions de vote par plusieurs instituts de sondage. Mais il y a eu aussi des coups de chaud en son sein. Le président a exercé son droit de veto sur deux textes de la réforme judiciaire, arguant qu'ils avaient été mal préparés. L'émoi a été grand dans son camp où il a été attaqué plus ou moins ouvertement. Il y a eu des agitations croisées entre les pour et les contre, entre l'entourage du président et les députés du PiS ou entre les partis de la coalition. Jarosław Kaczyński a cherché à calmer le jeu, mais il y a toujours des électrons libres qui n'ont pas compris que la fin de la récréation avait été sifflée. On attend la fin de l'été et le retour de la fraîcheur pour que les esprits se refroidissent. Il y a encore beaucoup de travail sur la planche et chacun doit s'attacher à ne pas dévier de l'objectif fixé par les citoyens. □

Przepis na upadek Unii

ciąg dalszy ze str. 9

Mylirby się jednak ten, kto przykład unii kalmarskiej chciałby odczytywać tylko jako prztyczek pod adresem dzisiejszych mocarstw europejskich. Żurawski vel Grajewski analizuje szczegółowo również inne przykłady unii, które albo ze względu na swoją naturę, albo na skutek popełnionych błędów nie przetrwały próby czasu. Czy wręcz – jak unia polsko-litewska – nie wykorzystywały okazji, by poszerzyć się o inne terytoria. Za jeden z największych błędów w historii Polski autor uznaje „niezdol-

ność Rzeczypospolitej Obojga Narodów do rozwiązania problemu politycznej reprezentacji Rusi-Ukrainy w swym systemie federacyjnym”. Autor zauważa, że to, co nie udało się Polsce i Litwie wobec Zaporozża, nie udało się też – na dłuższą metę – Duńczykom wobec Szwecji, a jeszcze w innym wymiarze i kontekście Brytyjczykom wobec ich kolonii w Ameryce Północnej czy wreszcie Serbom wobec narodów bałkańskich. Zwłaszcza wątek Zaporozża i straconej okazji do stworzenia unii szerszej niż polsko-litewska powinien być ostrzeżeniem dla nas, by dbać o lokalne sojusze.

W kontekście zaś gry mocarstw i analogii z unią kalmarską trudno nie dostrzegać zagrożenia, które doprowadziło do upadku tej drugiej – nieformalny dyktariat dużych państw (Niemcy plus Francja) zamiast wspólnoty równoprawnych krajów. Żurawski vel Grajewski pisze, że naiwna wiara mocarstw, że zdążą zmarginalizować mniejszych partnerów, jak dotąd nigdy się nie sprawdziła. Nie może udać się również dzisiaj Niemcom czy Francji. Chyba że znowu za cenę rozpadu kolejnej unii. □

Jacek Dziejna (Gość Niedzielny)

Pochód „postępu”, niestety trwa...

Bogdan Dobosz

We Francji trwają prace nad ustawą o „moralizacji życia publicznego”.

Moralizacji tam nie wiele, choć cała ustawa jest odpryskiem tzw. afery Fillona, czyli fikcyjnego zatrudnienia członków rodziny na stanowiskach asystentów parlamentarnych.

Ustawa miała być wzorcowym przykładem nowej polityki prezydenta Emmanuel Macrona i jego partii LREM, a wychodzi jak zwykle... kolejna „postępowa” obróbka społeczeństwa w imię tzw. politycznej poprawności. Lewica za wszelką cenę stara się o stworzenie „nowego społeczeństwa” i „nowego człowieka”.

Zaczęto się w czasie francuskiej rewolucji, później była rewolucja bolszewicka, a obecnie mamy metodę „salami”, czyli odkrawania po kawałku trwałych norm i wartości tradycyjnego społeczeństwa. Pewna poprawka do ustawy o „moralizacji życia publicznego” pokazuje, że ta historia rewolucyjnych pomysłów ciągle trwa i ma swoich kontynuatorów...

Przyjęta przez Zgromadzenie Narodowe poprawka do ustawy o „moralizacji” chce zakazać kandydowania na 10 lat osobom skazanym za propagowanie antysemityzmu, negacjonizmu, ksenofobii, homofobii, za podjudzanie do terroryzmu i wszelkiej innej dyskryminacji. Oznaczałoby to, że biernego prawa wyborczego pozbawiony byłby np. założyciel Frontu Narodowego Jean-Marie Le Pen, czy związany z narodową prawicą mer miasta Beziers – Robert Menard. Temu ostatniemu przydarzyła się wypowiedź konstatająca, że w miejscowych szkołach jest bardzo duża ilość uczniów – muzulantów. Został za to skazany na grzywnę, z uzasadnieniem „popierania dyskryminacji”. Tego typu poprawka wrzuca jednak do jednego worka wszystkie „zbrodnie” politycznej niepoprawności i otwiera bardzo szerokie pole do manipulacji zasadami

demokracji. Tylko czekać, aż wsadzą za np. „kawał” o sodomitach. Za „kawały” polityczne skazywano już w czasach sowieckich, ale nowe formy „demokracji” zdają się iść w... podobnym kierunku. Zresztą związków z bolszewizmem można tu znaleźć więcej.

Za przeforsowaniem poprawki stoi stowarzyszenie LICRA (Międzynarodowa Liga do Walki z Rasizmem i Antysemityzmem). Jej obecny przewodniczący adwokat Alain Jakubowicz wyraził radość ze stanowiska deputowanych i nazwał to nawet „historycznym krokiem”. Tymczasem początki kierowanej przez niego organizacji sięgają właśnie tajnych operacji sowieckich.

Licra powstała na bazie ruchu, który przeciwstawił się skazaniu Samuela (Szlomo) Schwartzbarda, sowieckiego agenta, który z zimną krwią zamordował 25 maja 1926 roku w Dzielnicy Łacińskiej Symona Petlurę, b. dowódcę wojsk Ukraińskiej Republiki Ludowej, sojusznika marszałka Józefa Piłsudskiego z czasów wojny polsko-bolszewickiej. Przebywający na emigracji Petlura brał udział w pracach emigracji niepodległościowej i jawił się czerwonej Moskwie jako groźny przeciwnik polityczny. Za morderstwem Petlury stał bezpośrednio sowiecki wywiad, ale w obronie zabójcy uruchomiono cały aparat propagandowy miejscowych komunistów, ambasadę sowiecką, lewicowe autorytety, a także środowiska żydowskie (adwokaci oparli obronę na tezie o zemście za pogromy dokonywane na Ukrainie przez generała). W sądzie pojawiali się wówczas nawet historycy i choć nie udowodniono Petlurze udziału w pogromach, to zaangażowanie polityków Frontu Ludowego, naukowców, pisarzy i innych „użytecznych idiotów” odpo-

wiednio urobiło opinię publiczną i francuski sąd Swchartzbarda... uwolnił. W jego obronie występowali m.in. Maksym Gorki, Leon Blum, Albert Einstein, Paul Languévin. Zwolniony z więzienia zabójca wyjechał później do RPA, gdzie zmarł w 1938 r.

Komitet obrony postanowił jednak przybrać formę organizacyjną i działać dalej. W 1928 roku powstała LICA – Liga Walki z Antysemityzmem. W 1979 roku przemienił się ona w Licrę, bowiem do nazwy dodano jeszcze „rasizm”. Po II wojnie światowej organizacja ta współpracowała długo z komunistami. W 1999 roku poszerzyła zakres swojego działania o nowe cele, które mają pomóc w tworzeniu „nowego społeczeństwa”. Licra zaczęła tropić dyskryminacje w zakładach pracy, zajęła się zjawiskami homofobii, ksenofobii, rasizmem na stadionach, upowszechnianiem „społeczeństwa obywatelskiego” i temu podobnymi wynalazkami „postępu”. Wśród „honorowych członków” LICRY byli m.in.: Wielki Mistrz Grande Orient – Alain Bauer, Simone Weil (polityk i minister, która wprowadziła do Francji aborcję), Jacques Delors (eurokomisarz i mentor obecnego prezydenta Macrona), byli premierzy – Chaban-Delmas, Jacques Chirac, Laurent Fabius, Lionel Jospin, Alain Juppe, Francois Bayrou, Bertrand Delanoë, byli ministrowie – Jack Lang, Andre Malraux, Bernard Kouchner. Licrę wspierał też przedwojenny prezydent Czechostowacji – Thomas G. Masaryk, aktorka Joséphine Baker, socjolog Marek Halter. Prawdziwy panteon „postępu”. Licra ma obecnie ok. 4 tys. członków i pół miliona euro oficjalnych dotacji państwowych rocznie. Lobbing tego stowarzyszenia, sięgającego swoimi korzeniami do akcji bolszewickich, współcześnie funduje nam utopię „nowego, wspaniałego świata”. □

Cmentarz Montparnasse - grób Petlury

Brigitte nie dostanie kancelarii

Już ponad ćwierć miliona osób podpisało elektroniczną petycję sprzeciwiającą się pomysłowi umocnienia pozycji Brigitte Macron i utworzenia dla niej kancelarii pierwszej damy. Jest to wyraz niechęci wobec hipokryzji klasy politycznej, która parę tygodni temu wprowadziła przepisy mające zatrzymać nepotyzm we francuskiej polityce.

Jeszcze podczas prezydenckiej kampanii wyborczej Emanuel Macron zapowiedział, że w wypadku zwycięstwa chciałby stworzyć formalne stanowisko dla swojej matzonki, aby uregulować pozycję pierwszej damy na wzór Stanów Zjednoczonych. Według tych zmian, do których polityk zabrał się już po zwycięstwie w wyborach, Brigitte Macron jako pierwsza w historii V Republiki ma mieć swoją kancelarię ze sztabem specjalistów i oddzielnym budżetem. Matzonka prezydenta ma się zająć reprezentowaniem kraju, kwestiami charytatywnymi oraz działać jako łącznik pomiędzy organizacjami społecznymi i politycznymi.

Tymczasem już ponad 250 tysięcy osób podpisało się pod petycją, sprzeciwiając się tym zmianom. Jej inicjatorem jest stojący na czele organizacji Égalité Nationale Thierry (ÉNT) Thierry Paul Valette. – Nie ma powodów, dla których żona głowy państwa miałyby otrzymywać jeszcze większe fundusze ze

środków publicznych – powiedział Valette. Inicjator akcji wytknął ponadto hipokryzję urzędującemu w Pałacu Elizejskim. – Z jednej strony rządzący proszą członków parlamentu o niezatrudnianie krewnych, z drugiej chcą zrobić wyjątek dla żony Macrona – dodał.

Chodzi o przyjęcie w ubiegłym miesiącu ustawy przez Zgromadzenie Narodowe, w którym większość ma prezydenckie République en Marche (LREM). Nowe prawo przewiduje dla urzędników państwowych za zatrudnienie członków rodziny karę grzywny w wysokości 45 tys. euro oraz groźbę pozbawienia wolności do trzech lat.

Polityczny miesiąc miodowy Emmanuela Macrona już minął, co można zauważyć w sondażach – ocenia sytuację komentator „Codziennej” we Francji Zbigniew Stefanik. Jak zaznacza, jest to wynikiem m.in. konfliktu głowy państwa z armią oraz służbami specjalnymi, forsowania niepopularnej reformy rynku pracy oraz kontrowersyjnej ustawy antyterrorystycznej. – Prezydent wyszedł z założenia, że lepiej, by się sprzeczano o jego żonę niż o reformę rynku pracy – zauważa Stefanik.

Według opublikowanego przez amerykański „Huffington Post” sondażu YouGov aż 68 procent Francuzów sprzeciwia się utworzeniu kancelarii pierwszej damy. – Takie nastawienie społeczeństwa jest zupełnie zrozumiałe. Widzimy mocną tendencję wśród Francuzów do ograniczenia klasy politycznej – dodaje Stefanik. □

Paweł Kryszczak (Gazeta Polska)

W Londynie promują czytelnictwo wśród najmłodszej Polonii

Konsulat RP w Londynie podjął niezwykle ważną inicjatywę dotyczącą najmłodszej Polonii. Akcja „Czytam po polsku” ma na celu wyposażenie dzieci mieszkających w Wielkiej Brytanii w czytelnictwem... wyprawkę.

Jak można przeczytać na stronie internetowej placówki, wszystkie dzieci do lat 5, które odbierają pierwszy polski paszport w Konsulacie RP przy 10 Bouverie St. w Londynie, dostaną równocześnie prezent w postaci tzw. wyprawki czytelniczej.

Akcję przygotowała Jolanta Grzelczyk z tutejszego Konsulatu, która w przeszłości organizowała podobną akcję w bibliotekach publicznych we Wrocławiu, opierając swój pomysł na brytyjskim narodowym programie zachęcania do czytelnictwa „Book Start”.

Jako pierwsze niezwykley prezent odebrały w lipcu 4-letnia Hania i 7-miesięczna Anielka. Dziewczynki otrzymały również dedykację od Pierwszej Damy. „Droga Haniu, mam nadzieję, że polskie książki będą towarzyszyły Ci przez całe życie” – napisała Agata Kornhauser-Duda.

W skład specjalnie przygotowanego zestawu wchodzi: książka „Lokomotywa i inne wesołe wierszyki dla dzieci” Juliana Tuwima, poradnik dla rodziców – m.in. z listą polecanych polskich lektur dla dzieci, broszura o dwujęzyczności, zakładki do książek oraz ulotka informacyjna brytyj-

skich bibliotek publicznych z ofertą dla dzieci do lat 5.

Na liście rekomendowanych autorów są m.in.: Wanda Chotomska, Agnieszka Frączek, Marcin Brykczyński, Roksana Jędrzejewska-Wróbel i Jan Brzechwa.

W Konsulacie RP w Londynie w ciągu roku około sześciu do ośmiu tysięcy rodziców odbiera pierwszy paszport dla

swojego dziecka poniżej 5. roku życia.

Akcja „Czytam po polsku” obecnie obejmuje tylko te dzieci, które odbierają paszport w londyńskim okręgu konsularnym, nie włączając w to Manchesteru i Edynburga. Organizatorzy nie wykluczają jednak rozszerzenia jej w przyszłości na całą Wielką Brytanię. □

za: msz

Poczty sztandarowe

Koncelebra

Lorette

Messe d'Action de Grâce célébrée sous la présidence de Mgr Krystian Gawron, Vice-Recteur de la Mission Catholique Polonaise en France en la Basilique Notre Dame de Lorette (Hauts de France) le Dimanche 18 juin 2017 à 15.00.

Répondant à l'invitation de l'Union Nationale des Associations Catholiques Polonaises en France (Polskie Zjednoczenie Katolickie), de nombreux fidèles – fiers de leurs racines polonaises – sont venus assister à la Messe d'Action de Grâce parachevant une année de travail des Associations.

Cette messe de clôture de l'année pastorale « Idźcie i głoscie » fut superbement animée par la Chorale « Tradition et Avenir » de Harnes, dirigée par Mme Mariane Spychała. Précédée par un remarquable concert, elle se termina par la Procession du Saint-Sacrement aux quatre autels de la Basilique.

« De la musique avant toute chose... »

M. Richard Schumacher, président national des « Hommes Catholiques », avait invité, pour notre plus grand plaisir, deux musiciens polonais, Maja Jasinska, flûtiste, et Piotr Jasiurkowski, violoniste, qui ont interprété, tantôt en soliste, tantôt en duo, des pièces de Bach, Mozart et Wieniawski. Ce fut, pour l'assemblée, un moment d'émotion particulièrement intense : les voûtes de la basilique ont longtemps résonné sous les applaudissements chaleureux des mélomanes!

« Bienvenue à tous pour cette après-midi préparée par l'Union Nationale des Associations Catholiques Polonaises en France »

M. L'Abbé Doyen Daniel Zylinski, Secrétaire Général du PZK, a accueilli l'assemblée en la basilique de Notre Dame de Lorette, pour y célébrer la Fête-Dieu dans le contexte de l'Année du saint Frère Albert, du centenaire des apparitions de Notre-Dame à Fatima, et de la récente canonisation de Jacinthe et François. Il a ensuite salué Mgr Krystian Gawron, Vice-Recteur de la Mission Catholique Polonaise en France, venu tout spécialement présider la messe d'Action de grâce.

Remerciant au passage le Père Jean-Marie Reverse, Chapelain de la Basilique, pour son hospitalité et sa présence à cet après-midi, le père Daniel a également souhaité la bienvenue à tous les prêtres du Doyenné Nord / Pas-de-Calais, aux Présidentes et Présidents des Associations Nationales, aux porte-drapeaux, aux familles accompagnant les enfants de la Première Communion, aux Sœurs religieuses et à tous ceux qui ont répondu à l'appel de Notre Dame de Lorette.

« Moi, je suis le pain vivant qui est descendu du Ciel » (Jn 6, 51).

Les lectures de cette Messe d'Action de Grâce nous montrent qu'en recevant le don de la manne, le peuple découvre sa vraie faim (Dt 8, 2-3. 14b-16a), (texte lu par Mme Kazimiera Napieralska, Présidente Nationale du PZK).

Ensuite, saint Paul, dans sa « Lettre aux Corinthiens », nous rappelle que les chrétiens n'ont pas à sacrifier aux idoles du monde : ils ont le sang du Christ qui les a sauvés, et l'unique pain de vie qui fait leur unité (1 Co 10,16-17), - texte lu par Mme Thérèse Woźniak, Présidente Nationale du Rosaire.

Dans l'Evangile (Jn 6, 51-58), st Jean médite, à la lumière de l'Esprit de Pentecôte et de la vie eucharistique de l'Eglise primitive, sur l'enseignement de Jésus qui est donné tout entier au monde.

« Dieu t'aime : ne le déçois pas »

Mgr Krystian Gawron nous livre alors son homélie, donnée en polonais, puis en français. En voici quelques extraits significatifs :

« Kto spożywa moje ciało, ma życie wieczne !

Kochani moi, Bóg jest miłością. (...) Pierwsze czytanie ukazuje nam troskliwość Boga o lud Starego Przymierza, wyzwolony od niewoli egipskiej i w drodze do ziemi obiecanej. Pan Bóg nad nimi czuwa, zsyła mannę z nieba, daje wodę do picia, broni przed wężami i skorpionami, żeby tylko dotarli do ziemi obiecanej. W Nowym Testamencie, Bóg tak ukochał świat, że Syna swego posłał. Słowo ciałem się stało i zamieszkało między nami (...). Cudem tej Bożej miłości jest Eucharystia. Bo właśnie, w komunii św., Bóg jest pośród nas, jak chleb świeży i potrzebny. Bez niego, nie ma życia i kto spożywa ten chleb ma życie wieczne. Dlatego mamy radość. Moi kochani, najpiękniejszym tabernakulum dla Boga, jest czyste serce, kochające serce.

Ołtarz Mężów Katolickich

Procesja z darami

Ołtarz Zw Krucjatą

Rektor Bazyliki

Ottarz ZMK

Ottarz Zw Polek

Podziękowanie ks. Tomaszowi

Wielbimy nieogarnioną miłość Boga, który jest z nami. Wyrażajmy Bogu dziękczynienie.

« On dit que Dieu est Amour et (...) qu'on l'écoute avec le cœur. (...) Ce cœur a une oreillette gauche et une oreillette droite. La première lecture –oreillette gauche – nous montre comment Dieu a distribué la manne au peuple dans le désert. Avec la 2ème lecture, celle du Nouveau Testament, - oreillette droite- nous sommes dans la réalité ! Dieu est présent parmi nous, et accessible par le pain quotidien, ô combien indispensable ! (...) Il nous a aimés jusqu'à donner sa vie et Il sera, avec nous, jusqu'à la fin des temps, parce que Dieu tient toujours ses engagements.

Aujourd'hui, en France, on a des élections, et l'on se demande si les politiciens vont tenir leurs engagements ! Mais Jésus, Lui, tient ses engagements. Il est là, accueillant, sensible. Comme à Bethléem, sans défense, dans l'eucharistie. Dieu t'aime, Il a pleine confiance en toi. Ne Le déçois pas. »

« Christe, exaudi nos... »

La Prière universelle, préparée sous la direction du Père Tomasz Mikulak, Directeur spirituel de la « Krucjata », a été proclamée par M. Richard Schumacher au nom des « Hommes Catholiques », par Mme Henriette Wróbel, Présidente Nationale de la « Krucjata », et Mme Napor, secrétaire du « Rosaire national », par Mlle Sylvie Antkowiak, présidente du « Rosaire de Harnes », par une sœur religieuse et par une jeune fille de l'assistance.

Le monde ne tient que par la prière !

Tandis que s'avance lentement la Procession des offrandes, emmenée par les enfants de la catéchèse, nous nous recueillons un instant en réfléchissant à ce qui se passe alors. Par l'offrande des fleurs, contemplatives et silencieuses, merveilles de parfum, de beauté et de gratuité, nous manifestons notre volonté d'offrir au Seigneur notre prière, notre vie. Avec les portraits des nouveaux saints de Fatima, Jacinthe et François, nous offrons au Seigneur la prière de notre chapelet, spécialement pour ceux qui ne croient pas, qui n'aiment pas, qui n'adorent pas. Avec le pain, le Seigneur fait de nous ses compagnons, ceux qui partagent le pain. Avec le raisin, nous sommes

assimilés à une vigne pour laquelle nous implorons le Seigneur de nous envoyer beaucoup de saints prêtres. Avec l'aide de Marie, Mère de l'Eglise, nous offrons au Dieu vivant nos efforts pour nous aimer les uns les autres, notre travail, nos souffrances, notre espérance et notre reconnaissance filiale.

Procesja Bożego Ciała (wewnątrz Bazyliki)

Vient alors le moment de la procession de Jésus-Hostie dans l'ostensoir conduite par Mgr Gawron. Les quatre autels furent préparés par la « Krucjata », par le « Rosaire », par les « Polki » (Dames d'origine polonaise, Association dirigée par Mme Christiane Delattre), et par les « Hommes Catholiques ». Quatre autels, pour nous rappeler les quatre étapes de la vie de Notre Seigneur Jésus Christ : compagnon lors de l'Incarnation, aliment lors de l'eucharistie, rançon par sa Passion sur la Croix, et récompense par sa Miséricorde !

Remerciements par la présidente du PZK, Mme Napieralska

« W imieniu PZK w Północnej Francji, pragnę podziękować wszystkim obecnym na tej uroczystości Bożego Ciała. (...) Je remercie Mgr Gawron pour la présidence de cette Eucharistie et l'homélie, M. l'Abbé Doyen Żyliński, et M. l'Abbé Reverse pour son chaleureux accueil dans cette belle basilique. (...) »

La présidente a encore mentionné le départ du Père Mikulak qui, après plusieurs années de direction spirituelle de la Krucjata, va retourner exercer son ministère en Pologne. Bóg zapłać!

« Enfin, pour bien commencer la prochaine année pastorale: « Po przerwie wakacyjnej zapraszamy na przyszłe spotkanie wspólnoty polonijnej, które odbędzie się w Belgii, w Dadizelle, 21 września. »

Le mot de la fin par Mgr Gawron

Saluant l'assemblée de la part du Recteur de la Mission Catholique Polonaise en France, le Père Bogusław Brzyś, Mgr Gawron a répété qu'il était toujours très heureux de venir dans le Nord. Il a remercié le Père Daniel pour tout le travail effectué, les prêtres présents et l'assemblée, « heureux de pouvoir prier avec une telle ardeur ». □

Liliane et Jean-Louis Fovet-Stefańczyk, secrétaires au PZK

Photos : Sylvie Antkowiak

Prezesa PZK

Chór Tradycja i Przyszłość z Harnes

Koncert

Zjazd w Osny

ks. dr Alexandre Pietrzyk SAC, superior

„Jeśli historię stać na przyzwoitość, świat nieodwołalnie przyzna, że jest dłużnikiem Polski, która go obdarowywała Karolem Wojtyłą, Janem Pawłem II Wielkim, albo wiem to, że papież ten powszechnie trafiał do serc i umysłów, wiązało się, wiązało się nierozdzielnie z jego szczególną polskością”. (R. J. Neubaus, *Nowe Europy, First Things, Edycja polska, 2006 nr 1, s. 74*).

Tobie Księżo Rektorze (ks. Bogusław Brzyś - red.) życzę, byś swoją polskością trafiał do serc wszystkich, których spotkasz na swej drodze urzędu rektorskiego, Polskiej Misji Katolickiej we Francji (w 2017 roku).

Myśleć o Janie Pawle II, to w jakimś sensie poznawać samego siebie, – co, jak wiadomo nie jest ani proste, ni łatwe, co jednak bez wątpienia stanowi jedno z najważniejszych zadań filozofii (Dariusz Kartowicz i Marek A. Cichocki, *Teologia polityczna.pl 4.4.2017*).

Jutro będzie 40 lat od obecności kardynała Wojtyły na naszym Zjeździe, 3 lipca 1977 roku. Do tego wydarzenia wrócę na koniec naszej Eucharystii.

Księżo Rektorze, Przewodniczysz Eucharystii na 72 Zjeździe Polaków w Osny. Długa historia z wielkimi ludźmi,

Ks. Kard. K. Wojtyła w Osny, 3.7.1977

Duchowy pomost. Polskie dziedzictwo kultury, historii i wiary

Kardynał Karol Wojtyła - Osny, 3 lipca 1977 roku

Drodzy Bracia i Siostry, Ukochani Rodacy!

Pragnę zwrócić się do Was, jako wasz gość, który przybywa tutaj na zaproszenie organizatorów tego Zjazdu, z Polski. Pragnę, zwracając się do Was, niejako złączyć całą waszą wspólnotę, tutaj zgromadzoną, na uczestnictwo Najświętszej Ofiary, złączyć ze wszystkimi wspólnotami, które w dniu dzisiaj, tak jak wy tutaj, gromadzą się

na całej ziemi polskiej; czy to w większych kościołach parafialnych, może w tych samych parafiach, z których kiedyś albo sami wyemigrowaliście, albo wyemigrowali wasi rodzice lub przodkowie. Z kolei myślę o tych wspólnotach, które gromadzą się w naszych katedrach, a zwłaszcza w sanktuariach. Wiele jest ich na ziemi polskiej, są one najczęściej poświęcone Matce Chrystusowej, Królowej Polski, wśród nich najważniejsze i najwspanialsze sanktuarium narodowe na Jasnej Górze.

Pragnę tę naszą dzisiejszą wspólnotę polonijną na ziemi francuskiej w Osny, tę naszą wspólnotę eucharystyczną, zgromadzenie eucharystyczne, złączyć z wszystkimi zgromadzeniami Ludu Bożego na ziemi polskiej. Czuję bowiem, że po to tutaj przybyłem i tego po mnie oczekujecie, ażebym dokonał tej szczególnej więzi, ażebym przerzucił jakiś pomost pomiędzy społecznością polonijną we Francji a Ludem Bożym żyjącym na naszej ojczystej ziemi w Polsce. Pragnę, ażeby ten duchowy pomost, ta więź, której służy moja dzisiaj wśród was obecność, dokonała się za sprawą Tego, który nas wszystkich łączy, za sprawą Pana naszego Jezusa Chrystusa, którego Najświętszą Ofiarę sprawujemy, i żeby dokonała się ona dziś za sprawą Tej, która nas w Nim łączy, bo wszystkich nas, wyznawców Chrystusa, łączy w szczególny sposób

Jego Matka, łączy nas w Jego Kościele, tak jak połączyła pierwszych wyznawców Chrystusa, apostołów zgromadzonych w wieczerniku, czekających na wielki dar Zielonych Świąt, na Zestanie Ducha Chrystusowego, tak łączy nas, szczególnie nas Polaków, gdziekolwiek się znajdujemy w Polsce, daleko poza Polską, na emigracji, wśród innych ludzi, innych społeczeństw i narodów. Miałem sposobność przekonać się wielokrotnie, ponieważ tak kieruje Opatrzność, że najwięcej wśród biskupów polskich odwiedzam naszych Rodaków poza granicami Ojczyzny. Czy to, gdy byłem w Ameryce Północnej, Stanach Zjednoczonych, w Kanadzie, czy to gdy odwiedzałem Rodaków naszych w Australii, czy też gdy spotykałem się z nimi w różnych krajach europejskich, wszędzie tam Obraz Jasnogórski świadczy o tej szczególnej naszej więzi, która jest więzią w Chrystusie, bo Maryja nie może nas z nikim innym wiązać i łączyć, tylko z Nim, ze swoim Synem, ale równocześnie ten Obraz świadczy o naszej duchowej więzi w narodzie, w tym narodzie, który tego Chrystusa przyjął przed tysiącletciem i który tego Chrystusa przechowuje, w swoim sercu, w swoim dziedzictwie, w swoim Kościele, w swojej kulturze. Cała ona jest chrześcijańska. Maryja więc, która przez swój jasnogórski Obraz łączy nas z Chrystusem, swoim Synem, łączy nas z Chrystusem, swoim Synem, łączy nas jednocześnie w Kościele i w narodzie.

którzy Cię poprzedzili – wchodzisz w tę wspólną drogę ze zmienną pogodą i różnymi datami lipca.

Zjazd rozpoczął się u Pallotynów w 1945 roku. Organizowało go „pokolenie, które znalazło się poza Ojczyzną na skutek straszliwych wydarzeń II wojny światowej. Pokolenie, które nie zawiesiło swojej harfy na wierzbach obcej krainy w tej tragicznej godzinie historii” (z przemówienia Jana Pawła II z 31 maja 1980 r. w Paryżu).

Dziś większość naszych gości to dzieci, ich Rodzinny festyn z ABC ma na celu przekazanie pałeczki młodemu pokoleniu Polaków. Nowe pokolenie rodziców, które nie znało wojny, ani w wojen Europie, wybrało Francję dla pełnego rozwoju życia i swych talentów.

Kochani, „Duch daje życie”, wy umiecie bronić i rozwijać ludzkie i Boskie wartości, które leżą u podstaw, u podwalin naszego narodowego i chrześcijańskiego bytu. Wam otwieramy nasze skromne podwórko w Osny, byście przekazali młodemu pokoleniu Polaków radość z życia i ukochania Chrystusa.

We Francji, integracja jest na pewno

ważnym zagadnieniem dla wszystkich i koniecznym. „Dziś nikt nie może zamykać się we własnym getcie” (uczył nas Jan Paweł). Stanowisko wobec kraju, który nas przyjął powinno odznaczać się respektem. „Musicie służyć krajowi, w którym żyjecie, pracować dla niego, kochać go i przyczyniać się do jego rozwoju, rozwijając siebie, własne człowieczeństwo, to co w was jest, to, co was tworzy, bez faszowania, bez zacierania tych linii, które sięgają wstecz i poprzez waszych rodziców ...” (z przemówienia w 1980 do Polaków).

Modlimy się też za Francję, gdyż od jej pomyślności zależy też i nasza pomyślność! Módlmy się za Polskę, by pozostała twórczo wierna wszystkim zobowiązaniom chrztu świętego. Niech w tych momentach odżyje nasza duchowość chrześcijańska i kultura narodowa (por. kard. Stefan Wyszyński, przemówienie z kościoła św. Anny w roku 1970).

Dzieci, bawcie się tutaj radośnie, ale mówię rodzicom – „od nich zażądają wielkich ofiar, potężnej wiary, gorącej miłości, a w niej jednej klęsce – nadziei na sprawiedliwego Boga” (por. Wyszyński tamże).

Ks. Rektor B. Brzyski

Świat, w który wkraczają jest pełen niespodzianek. Modlę się do Boga, aby dla nich, krzyż pozostał, jak dla przeszłych pokoleń, znakiem zbawienia. Na to nasze świętowanie, prosimy Maryję: „popatrz na każdego z nas, módl się za nami zawsze”. □

Gdziekolwiek się znajdujemy. Tak, więc w imię Jezusa i w imię Jego Matki, dla nas szczególnie obecnej w jasnogórskim wizerunku, pragnę dzisiaj nawiązać duchową więź z Wami żyjący tutaj może od wielu pokoleń, a jednak duchowo czujecie się związani z Polską i naszą ojczyzną i z Kościołem, żyjącym na ziemi polskiej i służącym Ludowi Bożemu na tej polskiej ziemi. W imię Chrystusa i Maryi, do Was dzisiaj przybywam i Was serdecznie na tym Zjeździe dorocznym pozdrawiam.

Jest rzeczą słuszną, że Kościół Polski i Episkopat tak wielkie znaczenie przywiązuje do jasnogórskiego wizerunku Bogarodzicy, że ten wizerunek w świętej wiernej kopii wędruje po Polsce i odwiedza wszystkie diecezje polskie i parafie. Jest też rzeczą słuszną, że obecnie przez sześć lat przygotowujemy się do rocznicy 600-lecia przybycia tego wizerunku na Jasną Górę. Ponieważ przybycie to, tak jak i sanktuarium, ma opatrnościowe znaczenie dla nas i naszego narodu chrześcijańskiego w ojczyźnie i w całym świecie.

Dzisiejsze czytanie główne, wyjęte z Ewangelii świętej, przypomina nam postannictwo uczniów Chrystusa, którzy mają z woli swojego Mistrza wyruszyć w świat. Chce Chrystus, ażeby stali się apostołami, to znaczy żeby poszli i ponieśli Jego prawdę, Jego słowo, Jego miłość i Jego postannictwo. To wszystko zawiera się w słowie „apostół”.

Kiedy Polacy rozpraszają się po całej ziemi, a dzieje się to już od wielu pokoleń, zwłaszcza zaś w ostatnim stuleciu, wówczas wielki poeta i wieszcz

naszego narodu, Adam Mickiewicz, tworzy Księgę Pielgrzymstwa, i w tej Księdze na podobieństwo Mistrza z Nazaretu, daje wskazówki swoim rodakom, którzy rozpraszają się wśród różnych ludów tej ziemi i wśród różnych narodów. Daje im wskazówki, ażeby jak uczniowie Chrystusa nieśli w swoich sercach prawdę, płynącą ze Słowa Bożego i ojczyźnej tradycji, ażeby świadczyli sobie i innym wzajemną miłość i ażeby w ten sposób stawali się zaczynem Królestwa Bożego pośród narodów świata. Ma więc nasza polska Emigracja, polskie Pielgrzymstwo jak gdyby własną ewangelię zbudowaną na Ewangelii Pana naszego Jezusa Chrystusa.

Kiedy uczniowie Chrystusa wyruszają w świat, jako apostołowie jego Ewangelii, chce ich Mistrz, ażeby nie byli samotni, ażeby nie pozostawali w odosobnieniu, i dlatego każe im wyruszać we dwóch, każe im nade wszystko, aby często się spotykali, każe wchodzić we wspólnotę, kształtować zgromadzenie i w tym zgromadzeniu jednoczyć się z Nim samym, a także ze sobą wzajemnie. I dlatego dobrze się dzieje, Drodzy Bracia i Siostry, że wy żyjący tutaj, na ziemi francuskiej, może i od całych pokoleń, w rozproszeniu, jako ludzie nieraz ciężkiej pracy, bronicie się od odosobnienia, staracie się ze sobą spotykać. Jak słyszałem przed chwilą od księdza Prałata, Rektora Misji Polskiej, że znaczną część waszego polonijnego życia wyraża się w takich jak te spotkania, że te wszystkie spotkania polegają na zachowaniu więzi, jako dziedzictwa tego samego narodu, kultury, tej samej chrze-

ścijańskiej tradycji. Przecież każdy z Was nosi w sobie, w swojej duszy, to wielkie dziedzictwo. Jest to dziedzictwo kultury, jest to dziedzictwo historii, ale przede wszystkim jest to dziedzictwo wiary świętej. I dla tego dziedzictwa tutaj się spotykamy. I ono sprawia, że we wspólnocie zjednoczeni, zgromadzeni, czujecie się mocniejsi, czujecie się także sobie bliżsi i jako chrześcijanie i jako Polacy z pochodzenia. Niech, więc to nasze dzisiejsze spotkanie, które tutaj odbywamy w imię Jezusa Chrystusa Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego, przyczyni się do umocnienia każdego z nas oraz do umocnienia całej polskiej wspólnoty żyjącej na ziemi francuskiej.

Spotykamy się w imię tego Chrystusa Ukrzyżowanego, o Którym słyszeliśmy dzisiaj z ust świętego Pawła, że „Nim mamy się chlubić!” To jest nasze wielkie prawo, życia duchowego wszystkich chrześcijan, a życia duchowego Polaków szczególnie.

Drodzy Bracia i Siostry, cóż by się z nami stało, wśród tych wszystkich straszliwych ciemności, przez jakie straszliwie przechodziliśmy i przechodzimy w ciągu historii, gdyby nie Ten Ukrzyżowany, Którym zawsze mogliśmy się chlubić! Na różne sposoby nas rozdzielano, rozbiegano naszą Ojczyznę, najeżdżano i deptano, pędzono do obozów koncentracyjnych. Na różne sposoby osłabiano i osłabia się naszego ducha. Wśród tego wszystkiego, Ten Ukrzyżowany pozostaje Tym, Którym się chlubimy.

Kard. Karol Wcżytyła
Osny, 3 lipca 1977 roku

Polonijna przyszłość

– paryskie sympozjum Edwarda Papalskiego

„*Une vie en Polonia*” – pod takim hasłem odbywało się dnia 2 czerwca br. zorganizowane w Paryżu przez Edwarda Papalskiego, sympozjum poświęcone polonijnej przyszłości.

Miało ono miejsce w Bibliotece Polskiej, w Sali Jana Pawła II, a pretekstem do spotkania były wydane w języku francuskim i polskim wspomnienia tego znanego i cenionego działacza z północnej Francji.

Dokonujące się w szybkim tempie głębokie zmiany polityczno-kulturalne zarówno w Polsce, jak i we Francji skłaniają wspólnotę polonijną do refleksji nad jej tożsamością oraz jej rolą w kraju osiedlenia. Różnorodność oblicza tej wspólnoty, złożona historia i uwarunkowania lokalne sprawiają, że problematyka jest trudna i wymaga konkretnych działań.

Polonia Francuska, właśnie z uwagi na jej złożoność, na różnice regionalne – Paryż, region Nord Pas-de-Calais (od niedawna noszący nazwę Haut-de-France) – miała zawsze trudności z wyłonieniem niezależnej, wiarogodnej i prężnie działającej w czasie, reprezentacji. Reprezentacji, która potrafiłaby przemawiać w jej imieniu, bronić jej interesów, a pracując na rzecz „inteligentnej” integracji, bronić również jej tożsamości.

Sympozjum zaproponowane przez Edwarda Papalskiego postawiło sobie za zadanie dokonanie swego bilansu – przyjrzenie się nieco historii, by wyciągnąć wnioski z niepowodzeń, rzucenie okiem na stan aktualny, zaproszenie dzisiejszych działaczy polonijnych do podjęcia refleksji nad celem i sensem wyłonienia współczesnej, reprezentatywnej organizacji polonijnej, która – spełniając wieloletnie marzenia autora książki – byłaby silnym partnerem wobec lokalnych i centralnych władz Francji. Bo o taką refleksję chodzi przede wszystkim. Historia pokazuje bowiem bezlitośnie, że brak przemyślanej, konkretnej i szerokiej płaszczyzny działania kończy się obroną interesów lokalnych i osobistych.

Ta, jeszcze jedna, wynikająca z doświadczenia i doskonałej praktycznej znajomości problematyki polonijnej przez Edwarda Papalskiego, nie spotkała się ze zbyt szerokim zrozumieniem. Paryskie sympozjum nie było bowiem założycielskim spotkaniem jeszcze jednej organizacji „centralnej” – było czymś znacznie ważniejszym, a mianowicie zachętą do podjęcia refleksji zanim zacznie się cokolwiek i gdziekolwiek we Francji „zakładać” czy „dostosowywać”.

Chyba nigdy jeszcze w Paryżu, w jednym miejscu i w tym samym czasie nie spotkało się tylu wyjątkowych przedstawicieli Polonii

z Północnej Francji, która za parę lat będzie obchodzić 100-lecie swojego osiedlenia się w górniczych regionach kraju. Będzie to wymarzona, jedyna w swoim rodzaju okazja, by wielonarodowej Francji przypomnieć o jej istnieniu i jej ogromnym wkładzie w odbudowę gospodarki kraju po I wojnie światowej. Także o wkładzie w dzisiejsze oblicze tego regionu, gdzie co ósmy obywatel może się powołać na swe polskie pochodzenie.

Obecność 2 czerwca w Bibliotece Polskiej, u boku Edwarda Papalskiego, naukowców, dziennikarzy i reprezentantów sfer politycznych była naprawdę wyjątkowa: Gabriel Garçon, profesor matematyki na Katolickim Uniwersytecie w Lille, badacz historii polonijnej, organizator spotkań i konferencji; Jean-Marie Krajewski, b. mer miasta Berck i wieloletni wiceprzewodniczący Rady Departamentu Pas-de-Calais, w którym to, dzięki niemu, rok 2007 został ogłoszony Rokiem Polskim; Henri Dudziński, dziennikarz jednego z największych regionalnych dzienników Francji « La Voix du Nord », honorowy konsul RP, działacz na rzecz zachowania pamięci o wojennej obecności Polaków na tych ziemiach; Christian Nowicki, dziennikarz tygodnika „L'Avenir de l'Artois”, prowadzący od lat rubrykę Nowa Polska, Patrice Dufossé-Rybka, wydawca specjalizujący się w tematyce polskiej i polonijnej. W jego wydawnictwie „Nord-Avril” ukaże się wkrótce książka Gabriela Garçon „Les Bayonnais”. I wreszcie dr Monika Siana-Salmon z Lille III i pracujący w ministerstwie spraw wewnętrznych 30-letni Christophe Borgus, rodem z Vaudricourt, któremu w ostatniej chwili obowiązki zawodowe nie pozwoliły przyjechać do gmachu Biblioteki. Wśród zaproszonych uczestników sympozjum, Barbara Ptaszczyńska, niezwykle zastuzona dla Polonii pierwsza prezes Federacji Polonii Francuskiej z Paryża; prof. Wiesław Hładkiewicz, politolog Uniwersytetu Zielonogórskiego, członek towarzystwa naukowego „Polonia w świecie”. Obradom towarzyszył prof. Marek Tomaszewski, wiceprezes Towarzystwa Historyczno-Literackiego, wieloletni szef polonistyki na Uniwersytecie Lille III. Swoją obecnością zaszczycił również zebranych konsul generalny z Paryża, Hubert Czerniuk.

Odwiedzająca Paryż Północ, dokonując swego podsumowania, zachęcała do spojrzenia w zupełnie innym kierunku. Przyszłość bowiem czas, by – nie zapominając o przeszłości – zastanowić się nad zbudowaniem czegoś nowego, zaczynając od podstaw, przy pomocy najnowszych pokoleń polonijnych, wychowanych w innej rzeczywistości, niezależnych i odważnych, mających jasną wizję polskiej i polonijnej obecności w wielonarodowej i wielokulturowej Francji XXI wieku, która również stoi wobec problemu własnej tożsamości. □

Agata Judycka, fot. René Bavay

Uroczystości 37 rocznicy powstania Solidarności

W bieżącym roku przypada 37 rocznica powstania Solidarności. Z tej okazji Zarząd Paryskiego Koła Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji zaprasza rodaków i przyjaciół Polski do przybycia w czwartek 31 sierpnia o godz. 18.30 do polskiego kościoła Wniebowzięcia NMP w Paryżu na uroczystą Eucharystię odprawianą w tej intencji.

Do Mszy zapraszamy na okolicznościowy Marsz sprzed kościoła na plac Inwalidów, gdzie przy pomniku Solidarności odbędzie się patriotyczna Manifestacja (początek ok. godz. 19.45). SPK – Koto Paryż to historyczne wydarzenie z 1980 r. upamiętnia dla podkreślenia doniosłości tego pokojowego ruchu społecznego.

Podczas Manifestacji przewidziane są wystąpienia nawiązujące do wydarzeń z 1980 r., w konsekwencji których w Polsce powstał pierwszy w ówczesnym bloku komunistycznym Niezależny, Samorządny Związek Zawodowy – legendarna „Solidarność” (będą to świadectwa uczestników tamtych zdarzeń).

Polscy kombatanci w Auberive

Jak co roku, w pierwszą niedzielę lipca, dnia 2.7.2017, na polsko-francuskim cmentarzu w Auberive (Marne) zgromadzili się uczestnicy, zarówno Polacy jak i Francuzi, by uczcić pamięć ofiar wojen 1914–1918 i 1939–1945, żołnierzy, którzy zginęli za wolność Francji i Polski. W nekropolii tej, liczącej 15 tysięcy grobów, spoczywają obok siebie Polacy, Francuzi i lotnicy polegli w walce o Normandię, zaś nieopodal znajduje się również kwatera z grobami żołnierzy niemieckich.

Swoją obecnością tę uroczystość uświetnili: chargé d'affaires Ambasady RP w Paryżu, pan amb. Dariusz Wiśniewski, mer Auberive, prezes Stowarzyszenia Polskich Kombatantów we Francji, pan Jan Kukuryka, pan Jean-Pierre Sakowicz z Nancy prezentujący Zarządu Związku Kombatantów, Rezerwistów i Bytłych Wojskowych, jak również prezesi i reprezentanci Stowarzyszeń Kombatanckich, a także Stowarzyszeń zaprzyjaźnionych z Kombatantami Polskimi z departamentu Aube jak i Wschodniej Francji, wraz ze swoimi rodzinami.

Gdy kombatanckie poczty sztandarowe, polskie i francuskie, zajęły swoje miejsca wokół pomnika, rozpoczęła się uroczysta Msza św. – polsko-francuska, której przewodniczył i homilię wygłosił ks. Wiesław Gronowicz, proboszcz Polskiej Parafii w Troyes i zarazem kapelan Związku Kombatantów, Rezerwistów i Bytłych Wojsko-

wych, Oddział Troyes oraz Stowarzyszenia Polskich Kombatantów we Francji.

Po Mszy św. pan Stefan Grądzik, prezes Związku Kombatantów Rezerwistów i Bytłych Wojskowych, Koło w Troyes i główny organizator tej uroczystości w okolicznościowym wystąpieniu podkreślił wysiłki Związku Kombatantów Polskich i kombatantów francuskich, by zachować pamięć o Polakach i Polkach, którzy oddali życie walcząc „za wolność waszą i naszą”, a także troskę o groby i pomniki oraz apelował by pamięć o czynie żołnierza polskiego i patriotyzm przekazywać następnym pokoleniom.

„Vin d'honneur” i wspólny obiad zakończyły tegoroczną uroczystość patriotyczną i religijną w Auberive. □

Stefan Grądzik – prezes Związku Kombatantów, Rezerwistów i Bytłych Wojskowych w Troyes

NSZZ „Solidarność” to historia 10-milionowego ruchu sprzeciwu wobec totalitarnego, sowieckiego reżimu. Masowe wystąpienia społeczne trzydzieści siedem lat temu rozpoczęły się protestami robotników Świdnika oraz lubelskich kolejarzy. Ówczesna katastrofalna sytuacja społeczno-ekonomiczna doprowadziła do wybuchu strajków w stoczniach Wybrzeża, które następnie rozszerzyły się na cały kraj. Doprowadziło to w efekcie do podpisania 30 i 31 sierpnia historycznych Porozumień, zwanych Szczecińskimi, Gdańskimi, a także Jastrzębskimi. W konsekwencji powołano ogólnopolski związek NSZZ „Solidarność”.

Nie do przecenienia wpływ na powstanie w tego niepowtarzal-

nego w skali światowej ruchu miał Jan Paweł II, którego dziejowa pielgrzymka do Kraju, w 1979 r. doprowadziła do odmiany duchowej społeczeństwa.

Podczas naszych uroczystości Koło Paryż SPK będzie też wspominało ofiary wszystkich totalitaryzmów – niemieckiego faszyzmu, który 1 września 1939 r., napaścią na Polskę, spowodował wybuch II wojny światowej, jak i rosyjskiego komunizmu, który 17 września 1939 wtargnął do naszego Kraju, w ramach stalinowsko-hitlerowskiego paktu. Obowiązkiem naszym jest pamiętać o tych, którzy poświęcili życie w obronie wolności i niezawisłości Polski. □

Za Zarząd Koła Paryż SPK, Stanisław Ałoszko – wiceprezes

Tarnów
4-5 września
2017

Forum Gospodarcze Polonii Świata
Polonia World Economic Forum
www.Polonia4um.com

Biznes z 6 kontynentów! Polonia World Business Izby Gospodarcze – Inwestorzy – Przedsiębiorcy – Media – Organizacje i Stowarzyszenia

Miejsce spotkań przedstawicieli polonijnych przedsiębiorców, izb gospodarczych, handlowych, związków i stowarzyszeń działających oraz zarejestrowanych na stałe poza granicami Kraju, z polskim biznesem, organizacjami, instytucjami, administracją rządową oraz samorządową. Gospodarzem Forum jest miasto Tarnów.

Forum Gospodarcze Polonii Świata, to strefa przedsiębiorczości, dialogu, debat oraz internacjonalizacji i integracji środowiska biznesu, którego łączy nie tylko cel ekonomiczny, ale też tożsamość, dziedzictwo, historia, pochodzenie i kultura, a patriotyzm gospodarczy jest misją i dewizą wszystkich uczestników.

Udział w Forum jest bezpłatny, zapewnia korzystanie z Pakietu Uczestnika. Przedstawiciele Polonii mają do dyspozycji bezpłatne noclegi w hotelu. Udział w Forum jest możliwy wyłącznie po dokonaniu zgłoszenia na formularzu Forum i rejestracji. Ilość miejsc ograniczona.

POLVOD TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

DENTYSTKA POLSKA
DLA DZIECI i DOROSŁYCH
Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66
45, rue du Caire – 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;
e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?
Každy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tomasz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

ZWIĄZEK BRACTW RÓŻAŃCOWYCH WE FRANCJI

Zaproszenie

W imieniu Księdza Dyrektora Romana Domagaty i Zarządu Bractw Różańcowych we Francji oraz Związku Polek, Mężów Katolickich, Katechetów i Krucjaty serdecznie zapraszamy na doroczną Pielgrzymkę, która odbędzie się w czwartek 21 września 2017 w Dadizele (Belgia).

- Porządek dnia: Msza św. o godzinie 10³⁰. Przerwa obiadowa.

- Nabożeństwo Różańcowe o godzinie 15⁰⁰.

Przybądźmy licznie, aby z Maryją rozpocząć nowy rok pracy.

Serdecznie Zapraszamy. Zapisy prosimy zgłaszać do prezesek poszczególnych kół Różańcowych. **Cześć Maryi!** ☐

Z poważaniem Sekretarki Związku: St. Napora i L. Jabłoński

Masz problem z pićem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17:00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19:30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19:30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Czwartki godz. 19:30:

11, Ville St-Jacques (kod: 0911),
75014 Paris, M° Saint-Jacques.

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „ustugi” - do 10 słów - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („ustugi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. **02 31 85 23 66** – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. **02 31 78 25 93** – mówimy po francusku
Fax **02 31 34 98 93** | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

1209558

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy **CMU, AME**
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę **Tiers payant**
(karta vitale).

01.41.13.45.05
boulogne@dentylis.fr

Współpracujemy z większością **mutuelles**
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

Mówimy po polsku

1298671

1314988

❁ DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU

Tel. 06 30 40 49 49

1279977

Stowarzyszenie „Kresy” we Francji organizuje

Wyjazd pielgrzymkowy na Kresy południowo-wschodnie w dn. 20.09 – 1.10.2017. 10-dniowa pielgrzymka po Kresach + 2 dni na dojazd do Warszawy i z powrotem (2 noce + posiłki). Na Ukrainę konieczny jest paszport; nie jest wymagana wiza.

Na trasie: Lwów, Olesko, Poczajów, Krzemieniec, Zbaraż, Skąta Podolska, Kamieniec Podolski, Chocim, Okopy Św. Trójcy, Czerniowce, Kotomyja, Jaremcze, Stanisławów, Halicz, Rohatyń. W każdym mieście zwiedzamy obiekty związane z historią Polski.

Cena 980€ i zapewniamy: przelot Paryż-Warszawa-Paryż, transport autokarem klimatyzowanym, zakwaterowanie: Lwów – Dom Pielgrzyma Brzuchowice, poza Lwowem – hotele, pokoje 2 os. z łazienkami, wyżywienie: 3 x dziennie, ubezpieczenie, opiekę pilota, przewodnika w j. polskim we Lwowie i przewodników poza Lwowem, opłaty za wstęp do zwiedzanych obiektów. (Za dodatkową opłatą możliwość pójścia na spektakl do Opery Lwowskiej).

Zgłoszenia prosimy kierować pod adres e-mail: krysiapol@yahoo.fr; oraz **T. 01 43 03 38 33; 06 62 69 13 83.**

• Wynajmę mieszkanie F3 umeblowane w centrum Chantilly (60), 5 zona, RER D. Informacje pod numerem telefonu:
T. 06 95 31 22 20

3051

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)
do: Polski Południowej i Centralnej;
16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Rozliczenia księgowe. 06 62 90 02 39

0642480

❁ TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.
Tel. 06 98 58 86 36

1225983

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien- dentiste

33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M^o Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

1045

❁ **Luxsus - PRZEWÓZ OSÓB i TOWARÓW DO POLSKI -**
OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.

Tel. 06 62 75 50 06; 01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

1189542

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

765988

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 29 (2689): 27.08-3.09 2017

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 23
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkcat@club-internet.fr; vkcat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 16.8.2017

Inf. o prenumeracie na str. 3

UBEZPIECZENIA PO POLSKU**Grażyna Lubicz Fernandes****SwissLife**tel. 01 39 64 38 34; 06 73 47 94 20 • fax 01 34 17 43 81 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac - 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS - www.orias.fr; Instancja kontroli ACP**TVP
POLONIA****PROGRAM TV***28 sierpnia - 10 września 2017*

PONIEDZIAŁEK 28 SIERPNIA
 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁰ Panorama 10⁵⁰
 Powstanie Warszawskie dzień po dniu 11⁰⁰
 Krótka historia 11¹⁰ Kulturalni PL 12⁰⁵ Racja
 stanu 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia -
 serial 13²⁵ Wiedźmy - serial 14²⁰ Oczy w oczy
 14⁵⁰ Reportaż 15¹⁰ Powstanie Warszawskie
 dzień po dniu 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Turystyczna
 Jazda 15⁵⁵ Baron24 - serial 16³⁰ Wakacje z
 duchami - serial 17⁰⁰ Mój zwierzyniec 17¹⁰
 Podwodne ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Tele-
 express 17⁵⁵ Niedziela z Jerzym Bończakiem 18⁴⁰
 Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵
 Nad Niemnem 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomo-

ści - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Przeprowadzki - serial
 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰
 Halo Polonia 23¹⁰ Pamięć domu 0¹⁵ Baron24 -
 serial 0⁴⁵ Wakacje z duchami - serial 1¹⁵ Super-
 kowe ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 29 SIERPNIA
 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁰ Panorama 10⁵⁰
 Powstanie Warszawskie dzień po dniu 11⁰⁰
 Krótka historia 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa
 Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości
 12⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 13²⁵ Film 14²⁵
 Pamięć domu 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Następna
 stacja 15⁵⁵ Baron24 - serial 16³⁰ Wakacje z

duchami - serial 17⁰⁰ Moliki książkowe 17²⁰
 Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Chuli-
 gan 18²⁵ Naszaarmia.pl 18⁵⁵ Barwy szczę-
 ścia - serial 19²⁵ Reportaż 19⁴⁵ Dobranocka
 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Ojciec
 Mateusz - serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polo-
 nia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polo-
 nia 23¹⁰ Reportaż 23²⁵ Powstanie Warszaw-
 skie dzień po dniu 23⁴⁰ Magazyn 0¹⁵ Baron24
 - serial 0⁴⁵ Wakacje z duchami - serial 1¹⁵ W
 Krainie Baśni 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 30 SIERPNIA
 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁰ Panorama 11⁰⁰

TRWAM PROGRAM*28 sierpnia - 3 września 2017*

PONIEDZIAŁEK 28 SIERPNIA
 8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵
 Słowo Życia 9³⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵
 Rozmowy niedok. 11²⁵ Dok. 11³⁰ Ziemia Św.
 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień
 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok.
 13⁰⁵ Reportaż 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Film
 15⁰⁵ Dok. 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje
 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi
 Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień
 17²⁵ Kartka z kalendarza 17³⁰ Rodzina RM
 19⁴⁵ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec
 20⁵⁰ Dok. 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

WTOREK 29 SIERPNIA
 8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵
 Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Papież Polak
 do Rodaków 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak
 my to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Św. 11⁰⁵
 Mocni w wierze 11³⁵ Dok. 11⁴⁰ Dok. 12⁰⁰
 Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Poprzednik
 13¹⁵ Dok. 14⁰⁰ Film 15⁰⁰ Dok. 15⁵⁰ Pytasz i
 wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰
 Reportaż 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Dok.
 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ Kartka z kalendarza 18⁰⁰
 Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy
 niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla
 dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰
 Dok. 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

ŚRODA 30 SIERPNIA
 8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰
 Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Reportaż 9²⁰
 Express Studencki 9²⁵ Sanktuaria polskie 9⁵⁰
 Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Audycja Generalna

11⁰⁰ Dok. 11²⁵ Dok. 11³⁵ Notacje historyczne
 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film
 13²⁵ Reportaż 14¹⁰ Głos serca 14⁵⁰ Dok. 15⁵⁰
 Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdro-
 wie 16³⁰ Dok. 16⁵⁵ Kartka z kalendarza 17⁰⁰
 Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje
 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień
 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec
 20⁵⁰ Dok. 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

CZWARTEK 31 SIERPNIA
 8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰
 Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵
 Św. na każdy dzień 9³⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje
 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Dok. 11³⁰ Eduka-
 cja 11⁴⁵ Dok. 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informa-
 cje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dok. 14⁰⁵ Koncert 15⁵⁰
 Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Rozrywka
 16³⁵ Przegląd Źródła 16⁴⁰ Dok. 17²⁰ Prze-
 gląd Niedzieli 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ Kartka z
 kalendarza 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informa-
 cje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy
 dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰
 Różaniec 20⁵⁰ Dok. 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

PIĄTEK 1 WRZEŚNIA
 8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰
 Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Rozrywka 9³⁵
 Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰
 Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Dok.
 11³⁰ Reportaż 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informa-
 cje 12²⁰ Film 13⁴⁰ Reportaż 14⁰⁰ Reportaż
 15⁰⁰ Koronka 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się
 rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakra-
 ment 16³⁵ Dok. 16⁵⁰ Reportaż 17¹⁵ Reportaż

17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ Kartka z kalendarza 18⁰⁰
 Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Wester-
 platte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰
 Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Infor-
 macje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Dok. 21⁰⁰ Apel
 21²⁰ Informacje

SOBOTA 2 WRZEŚNIA
 8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵
 Słowo Życia 9⁰⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵
 Dok. 10²⁰ Dok. 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵
 Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł
 Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć
 12⁵⁰ Przyroda i ludzie 13²⁰ Siódmy sakra-
 ment 13⁴⁵ Reportaż 14⁰⁵ Film 14⁵⁰ Dok. 15¹⁵
 Dok. 15³⁰ Dok. 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ W Naszej
 Rodzinie 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ Kartka
 z kalendarza 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje
 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Przegląd Niedzieli
 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Róża-
 niec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel 21²⁰ Informacje

NIEDZIELA 3 WRZEŚNIA
 8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵
 Św. na każdy dzień 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Dok. 9³⁰
 Msza Św. 10³⁵ Przegląd Niedzieli 10⁴⁰ Dok.
 11³⁵ Dok. 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wieś to też
 Polska 13³⁰ Papież Polak do Rodaków 14¹⁰
 Film 15⁴⁰ Św. na każdy dzień 15⁴⁵ Dok. 16⁰⁰
 Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dok. 17³⁰
 Reportaż 17⁵⁵ Kartka z kalendarza 18⁰⁰ Anioł
 Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok.
 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Infor-
 macje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Dok. 21⁰⁰ Apel 21²⁰
 Informacje. □

Krótką historią 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 13²⁵ Przeprowadzki - serial 14²⁵ Ranczo 15¹⁵ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Flesz historii 15⁵⁵ Baron24 - serial 16³⁰ Wakacje z duchami - serial 17⁰⁰ Film 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Wojownicy czasu 18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Wenecja - serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Widowisko 0¹⁰ Studio Wschód 0⁴⁰ Baron24 - serial 1¹⁰ Wakacje z duchami - serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 31 SIERPNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁰ Panorama 10⁵⁰ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 11⁰⁰ Krótka historia 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 13²⁵ Siostry - serial 14²⁰ Wenecja - serial 15¹⁰ Pod Tatrami 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Wilnoteka 15⁵⁵ Baron24 - serial 16³⁰ Wakacje z duchami - serial 17⁰⁰ Dla Dzieci 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Podróże z historią 18²⁵ Racja stanu 18³⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Reportaż 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Komisarz Alex - serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Magazyn śledczy Anity Gargas 23⁴⁰ Warto rozmawiać 0⁴⁰ Baron24 - serial 1¹⁰ Wakacje z duchami - serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 1 WRZEŚNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Panorama 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Pokój 107 - serial 13²⁵ Siostry - serial 14²⁰ Komisarz Alex - serial 15¹⁰ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Warto rozmawiać 16⁴⁵ Baw się słowami 16⁵⁵ Wakacje z duchami - serial 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Polski grill 18²⁵ Zaolzie 18⁵⁵ Pokój 107 - serial 19²⁵ Dok. 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Wiedźmin - serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁵ Rozrywka 0¹⁵ Polski grill 0⁵⁰ Reportaż 1¹⁰ Wakacje z duchami - serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 3 WRZEŚNIA

9¹⁵ Teleranek 9⁵⁰ Ziarno 10²⁵ Baw się słowami(2)

10⁵⁰ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 11⁰⁰ Święto Dziękczynienia za Plony 13³⁵ Magiczne drzewo(2) - serial 14⁴⁰ Królowa Bona - serial 15⁴⁰ Turystyczna Jazda 15⁵⁰ Rozrywka 16³⁰ Rodzinka.pl(2) - serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Siostry - serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Blondynka - serial 21⁴⁰ Film 23²⁵ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 23³⁵ Rozrywka 23⁵⁵ Zakochaj się w Polsce 0³⁰ Siostry - serial 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PONIEDZIAŁEK 4 WRZEŚNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11¹⁰ Kulturalni PL 12⁰⁵ Racja stanu 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 13²⁵ Blondynka - serial 14²⁰ Oczy w oczy 14⁵⁰ Portrety Wojenne 15²⁵ Wiadomości 15³⁵ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15⁴⁵ Turystyczna Jazda 15⁵⁵ Komisarz Alex - serial 16²⁵ Ukryte skarby 16⁵⁵ Supętkowe ABC 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela z 18⁴⁰ Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Nad Niemnem 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ O mnie się nie martw - serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Dok. 0¹⁵ Ukryte skarby 0⁴⁵ Komisarz Alex - serial 1¹⁵ Supętkowe ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 5 WRZEŚNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Panorama 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 13²⁵ Wojenne dziewczyny - serial 14²⁰ Dok. 15¹⁵ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Następną stacją 15⁵⁵ Komisarz Alex - serial 16²⁵ Sonda 2 16⁵⁵ Film 17¹⁰ Przyjaciele lasu 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Chuligan 18²⁵ Naszaarmia.pl 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Magazyn z Wysp 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Ojciec Mateusz - serial 21³⁵ Przekaz bezpośredni 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Portrety Wojenne 23⁴⁰ Magazyn 0¹⁵ Sonda 2 0⁴⁵ Komisarz Alex - serial 1¹⁵ Film 1³⁰ Przyjaciele lasu 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 6 WRZEŚNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Panorama 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 13²⁵ O mnie się nie martw - serial 14²⁰ Gdzie jest Porozumienie Gdańskie? 15¹⁰ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15¹⁵ Przekaz bezpośredni 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Flesz historii 15⁵⁵ Komisarz Alex - serial 16²⁵ Astronarium 16⁵⁵ Program muzyczny 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Wojownicy czasu 18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Wenecja - serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Gdzie jest Porozumienie Gdańskie? 0¹⁵ Studio Wschód 0⁴⁵ Komisarz Alex - serial 1¹⁵

Program muzyczny 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości 2²⁵ Sport

CZWARTEK 7 WRZEŚNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Panorama 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia - serial 13²⁵ Siostry - serial 14¹⁰ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 14²⁰ Wenecja - serial 15¹⁰ Pod Tatrami 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Wilnoteka 15⁵⁵ Komisarz Alex - serial 16²⁵ Jak to działa 16⁵⁵ Załoga Eko 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Podróże z historią 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia - serial 19²⁵ Magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Komisarz Alex - serial 21³⁵ Przekaz bezpośredni 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23⁰⁵ Magazyn śledczy Anity Gargas 23⁴⁰ Warto rozmawiać 0⁴⁵ Komisarz Alex - serial 1¹⁵ Załoga Eko 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 8 WRZEŚNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Panorama 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Pokój 107 - serial 13²⁵ Siostry - serial 14²⁰ Komisarz Alex - serial 15¹⁰ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 15¹⁵ Przekaz bezpośredni 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Warto rozmawiać 16⁴⁵ Baw się słowami 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Polski grill 18²⁵ Magazyn 18⁵⁵ Pokój 107 - serial 19²⁵ Wolny Ekran 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Wiedźmin - serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁵ Widowisko 0¹⁵ Polski grill 0⁵⁰ Magazyn 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 9 WRZEŚNIA

7³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁵ Rozmowa Polonii 11³⁰ Halo Polonia 12²⁰ Ojciec Mateusz - serial 13¹⁵ Wiedźmin - serial 14⁰⁵ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 14¹⁵ Rozrywka 15⁰⁰ Okrasa łamie przepisy 15³⁰ Zakochaj się w Polsce 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Siostry - serial 18⁵⁰ Rozrywka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości - Sport - Pogoda 20⁴⁵ Wojenne dziewczyny - serial 21⁴⁰ Wielki Test 23⁰⁵ Rozrywka 24⁰⁰ Nasze Beskidy 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ Siostry - serial 1⁴⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 10 WRZEŚNIA

9⁰⁵ Teleranek 9⁴⁰ Ziarno 10¹⁰ Baw się słowami(2) 10⁴⁰ Magiczne drzewo(2) - serial 11⁴⁰ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 12⁵⁵ Powstanie Warszawskie dzień po dniu 13⁰⁵ Dok. 14⁰⁰ Rozrywka 14⁴⁰ Królowa Bona - serial 15³⁵ Turystyczna Jazda 15⁵⁰ Oczy w oczy 16³⁰ Rodzinka.pl(2) - serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Siostry - serial 18⁴⁵ Dobranocka 19⁰⁰ Msza Św. 20¹⁵ Wiadomości - Sport - Pogoda 21⁰⁰ Blondynka - serial 21⁵⁵ Miasto 44 - dramat 24⁰⁰ Zakochaj się w Polsce 0³⁰ Siostry - serial 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

4 września - wracamy do szkoły...

*Chcesz być kimś w życiu, to się ucz,
Abyś nie zginął w tłumie,
Nauka to potęgi klucz...*

(Ignacy Baliński)